

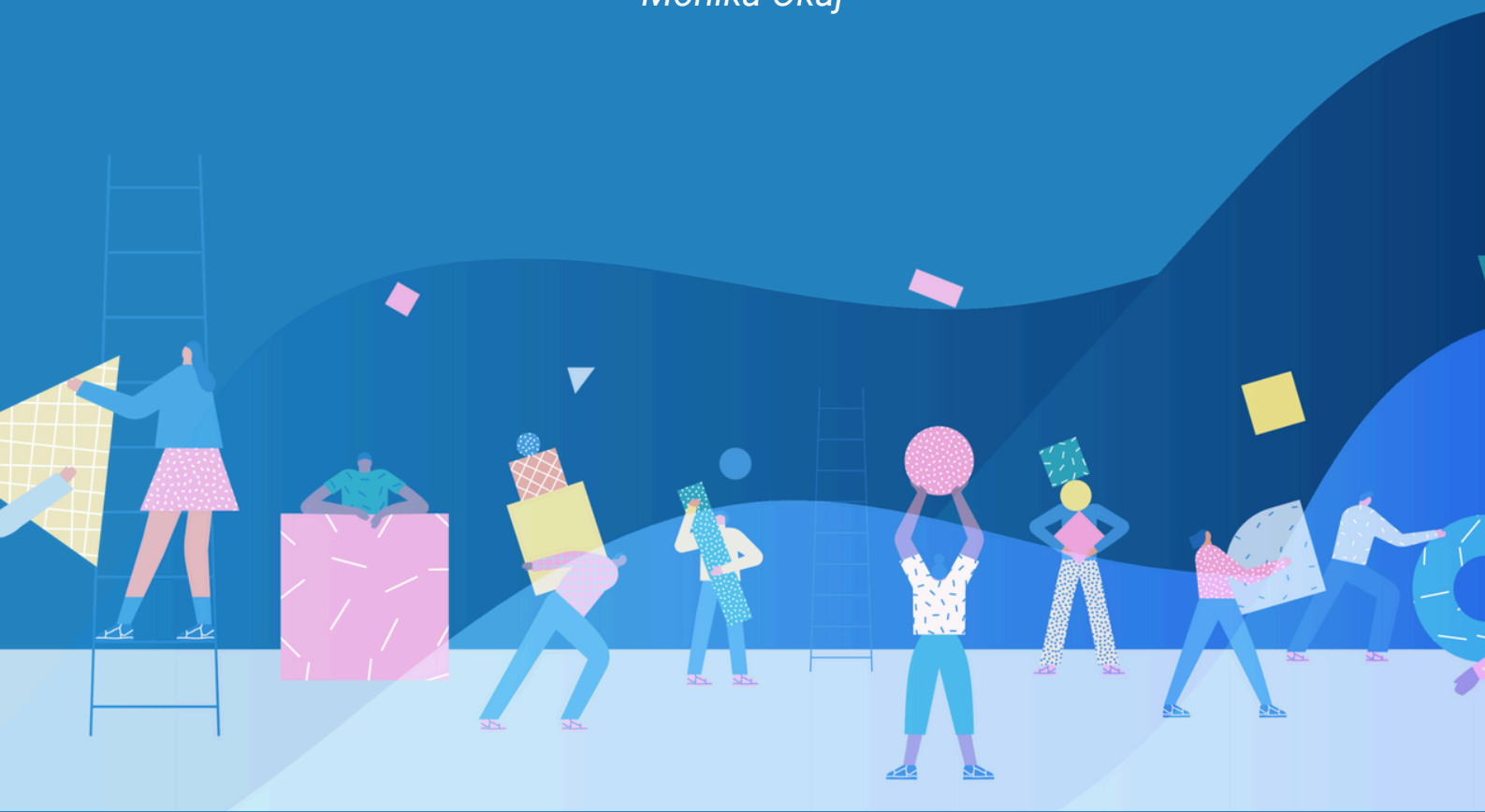

Akademia Młodych Obywateli

Kierunek: Przyszłość!

Aktywni młodzi obywatele

Gabriela Targońska
Paweł Żelazny
Alina Titovska
Karolina Mazurczak
Monika Okaj

Recenzenci

dr hab. Paweł Turczyński, prof. UW

dr Marta Szulc

Akademia Młodych Obywateli

Redaktor prowadzący

Patrycja Szwedo-Kielczewska

Redakcja i korekta

Anna Przyborowska

Projekt okładki i stron tytułowych

Rafał Kazala

Skład i łamanie

Rafał Kazala

Niniejsza publikacja powstała w ramach projektu Akademia Młodych Obywateli, którego patronem jest Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka.

Projekt jest realizowany w ramach Rządowego Programu Funduszu Młodzieżowego na lata 2022–2033, prowadzonego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu
Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu
Fundusz Młodzieżowy na lata 2022- 2033

Publikacja na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 PL (CC BY 3.0 PL)

(pełna treść wzorca dostępna pod adresem: <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/legalcode>).

ISBN 978-83-235-6618-2 (pdf online)

Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego

02-678 Warszawa, ul. Smyczkowa 5/7

e-mail: wuw@uw.edu.pl

księgarnia internetowa: www.wuw.pl

Wydanie 1, Warszawa 2024

Wprowadzenie od autorów	6
I. Czym jest społeczeństwo obywatelskie?	10
Dlaczego społeczeństwo obywatelskie jest ważne dla młodego człowieka?	10
Społeczeństwo obywatelskie jako szkoła demokracji	11
II. Program Erasmus+	13
Zdobywanie międzynarodowych doświadczeń w ramach programu Erasmus+	13
Możliwości oferowane przez program Erasmus+	13
1. Wymiany studenckie	13
2. Staże zawodowe	13
3. Wolontariat i projekty społeczne	14
4. Wymiany młodzieżowe	14
III. Europejski Korpus Solidarności (EKS)	17
W jakiej formie można realizować projekty EKS?	17
1. Wolontariat EKS	17
2. Praca i staże zawodowe	17
3. Projekty lokalne i międzynarodowe	18
Przykłady organizacji i stowarzyszeń oferujących projekty EKS	18
1. AIESEC	18
2. Fundacja Schumana	18
3. Stowarzyszenie POLITES	19
4. SALTO-Youth	19
Źródła informacji o projektach oferowanych przez organizacje pozarządowe	19
IV. Program DiscoverEU	21
DiscoverEU – podróż w głąb Europy dla młodych odkrywców	21
Nagrody	22
Wymagania	22
Kryteria uczestnictwa	22
Zgłoszenia do konkursu DiscoverEU. Krok po kroku	23
Co należy wiedzieć przed wyjazdem?	24
1. Odpowiedzialność uczestników	24
2. Przygotowanie do podróży	25
3. Podróż	25
Gdzie szukać pomocy i informacji?	26

V. Projekty młodzieżowe finansowane z funduszy europejskich i źródeł krajowych	28
Fundusze europejskie	28
1. Creative Europe	29
2. Jak znaleźć wsparcie finansowe na rozwój i aplikować?	29
3. Do jakich instytucji można składać wnioski o fundusze unijne?	30
Fundusze krajowe	31
1. Gdzie szukać ciekawych projektów?	31
2. Jak młodzi ludzie mogą ubiegać się o wsparcie finansowe?	31
3. Przykłady projektów	32
4. Dlaczego warto spróbować?	34
VI. Praktyki i staże w instytucjach Unii Europejskiej	36
Programy staży	36
1. Kto może się ubiegać o staż?	36
2. Jak zostać stażystą?	37
3. Oferty i różne formy staży	37
4. Najpopularniejsze staże	38
5. Gdzie można odbyć staż?	38
6. Niezbędne dokumenty	39
7. Korzyści ze stażu	39
Praktyki zawodowe dla uczniów	39
VII. Młodzieżowe rady miast i gmin	40
Młodzieżowe rady w nowych przepisach prawnych	40
Jak działa młodzieżowa rada?	40
Zadania młodzieżowych rad	41
Młodzieżowe rady jako platforma dialogu	42
Korzyści z udziału w młodzieżowych radach	42
VIII. Inicjatywy lokalne i organizacje pozarządowe	44
Inicjatywa lokalna szansą na działanie	44
Realizacja własnych pomysłów w ramach inicjatyw lokalnych	44

Lokalne inicjatywy młodzieżowe – Twoja szansa na działanie!	44
1. Przykład: Młodzieżowa Rada m.st. Warszawy	45
2. Przykłady innych inicjatyw lokalnych	45
Organizacje pozarządowe – świat pełen możliwości!	47
IX. Programy wymiany kulturalnej i edukacyjnej poza Europą	50
Najpopularniejsze programy wymiany poza Europą	50
1. Program Fulbrighta	50
2. AFS Intercultural Programs	51
3. FLEX (Future Leaders Exchange Program)	51
4. YFU (Youth For Understanding)	52
5. Work and Travel USA	52
Koszty	53
1. Opłata za program	53
2. Koszty podróży	54
3. Koszty zakwaterowania	54
4. Koszty wyżywienia	54
5. Koszty wizy i ubezpieczenia	54
Znaczenie programów wymiany dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego	54
Jak znaleźć odpowiedni program?	56
X. Platformy wspierające rozwój młodych	57
Przewodnik po najważniejszych źródłach informacji	57
1. Eurodesk – platforma dla młodzieży	57
Jak korzystać z platformy Eurodesk?	57
2. Europejski Portal Młodzieżowy	57
Jak korzystać z Europejskiego Portalu Młodzieżowego?	58
3. Youthpass – dokumentowanie kompetencji	58
Jak korzystać z Youthpass?	58
4. Europejski Korpus Solidarności	58
Jak korzystać z programu EKS?	59
5. Portal EURES – europejski rynek pracy	59
Jak korzystać z portalu EURES?	59
XI. Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	60
Zakończenie	62
Literatura i polecane źródła online	63

Dzisiejsze społeczeństwa stoją przed wieloma wyzwaniami. Jednym z najważniejszych jest zachęcenie młodych ludzi do świadomego uczestnictwa w życiu publicznym. Zasadniczą rolę w budowaniu silnych, demokratycznych wspólnot odgrywa rozwój obywatelski, rozumiany jako proces kształtowania odpowiedzialności społecznej, empatii i umiejętności współpracy na rzecz dobra wspólnego. Dla ludzi młodych, którzy dopiero wkraczają w dorosłość, możliwość rozwoju obywatelskiego jest nie tylko szansą na nabycie nowych kompetencji, lecz także okazją do aktywnego wpływania na otaczającą rzeczywistość.

Rozwój obywatelski nie ogranicza się do formalnej edukacji – obejmuje także praktyczne doświadczenia, takie jak działalność w wolontariacie, uczestnictwo w organizacjach pozarządowych, zaangażowanie w lokalne inicjatywy społeczne czy aktywność w ramach demokracji bezpośredniej. Współczesne technologie, a także łatwiejszy dostęp do informacji powodują, że młodzi ludzie mają dziś znacznie więcej możliwości zaangażowania się w życie publiczne niż kiedykolwiek wcześniej. Aby jednak móc w pełni z nich korzystać, trzeba rozwijać postawy prospołeczne, otwartość na dialog oraz umiejętność pracy w zespole.

Publikacja ma na celu wskazanie młodym ludziom wielu dróg, którymi mogą podążać, aby rozwijać swoje społeczne i obywatelskie zaangażowanie. Żyjemy w czasach globalizacji i cyfryzacji, a co za tym idzie – dysponujemy coraz większą liczbą narzędzi, programów oraz inicjatyw umożliwiających młodym uczestnictwo w działaniach na poziomie lokalnym, krajowym, a nawet międzynarodowym. Do takiej aktywności można zaliczyć m.in.: udział w wolontariacie, organizacjach pozarządowych, radach młodzieżowych oraz projektach społecznych i edukacyjnych.

W niniejszym opracowaniu pragniemy zwrócić uwagę na to, jak istotne jest budowanie świadomości obywatelskiej wśród młodych, aby byli gotowi do pełnienia roli liderów i dojrzałych uczestników życia społecznego i politycznego. Chcemy pokazać, że rozwój obywatelski to nie tylko przywilej, lecz także odpowiedzialność za kształtowanie przyszłości swojego kraju i świata. Dzięki odpowiednim narzędziom i wsparciu młodzi obywatele będą mogli stać się aktywnymi twórcami zmian społecznych i promować takie wartości, jak solidarność, równość, tolerancja oraz umiejętność prowadzenia dialogu.

Nasz informator jest skierowany do osób młodych, pragnących poszerzać swoje kompetencje społeczne, polityczne i obywatelskie. Chcemy je zainspirować do poszukiwania nowych dróg rozwoju oraz angażowania się w inicjatywy, które mogą mieć realny wpływ na ich otoczenie. Publikacja może być też cennym źródłem informacji dla edukatorów, nauczycieli, rodziców, a także organizacji wspierających rozwój młodzieży, pomocnym w zrozumieniu, jak skutecznie pomagać młodemu pokoleniu dążącemu do kształtowania u siebie postaw obywatelskich.

Z uwagi na cel tego opracowania istotnym ograniczeniem jest omówienie jedynie wybranych programów przeznaczonych dla młodzieży, które w naszej opinii najlepiej odpowiadają potrzebom osób poszukujących z jednej strony możliwości zaangażowania się w rozmaite inicjatywy, a z drugiej środków finansowych i inspiracji wskazujących różne formy aktywizmu. Jako autorzy i jednocześnie młodzi aktywiści nie chcemy wyraźnie definiować, do jakiej grupy wiekowej adresujemy tę publikację. Zwykle cenzus wieku jest określony w podstawach prawnych dotyczących danego środka finansowego lub wybranej formy działania.

Wierzymy, że rozwój obywatelski młodych ludzi jest nie tylko inwestycją w ich przyszłość, lecz także fundamentem silnego, świadomego społeczeństwa.

Składamy serdeczne podziękowania Fundacji Centrum im. prof. Bronisława Geremka za nieocenione wsparcie, które umożliwiło realizację tego projektu oraz przyczyniło się do pogłębienia świadomości obywatelskiej wśród młodzieży.

Dziękujemy również Pani Doktor Habilitowanej Marcie Witkowskiej, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, za cenne wskazówki oraz nieocenioną pomoc merytoryczną na każdym etapie tworzenia tej publikacji.

Poniżej przedstawiamy zestawy pytań, które możesz sobie zadać, jeśli chcesz sprawdzić, czy dana inicjatywa lub oferta jest dla Ciebie odpowiednia. Pytania te działają jak detektory – mają Ci pomóc w ocenie, na ile propozycje, o których przeczytałeś, są zgodne z Twoimi celami, zainteresowaniami i potrzebami. Dzięki nim łatwiej Ci będzie wybrać najlepsze dla Ciebie warianty rozwoju i zaangażowania w działalność.

DETEKTORY INSPIRACJI

#Detektor: **Czy w ogóle chcę działać?**

Pytanie: Co sprawia, że czuję chęć do działania? Co mnie inspiruje do wprowadzenia zmian?

#Detektor: **Co jest dla mnie ważne?**

Pytanie: Jakie wartości kierują moim życiem? Czy znajdują one odzwierciedlenie w moich działaniach?

#Detektor: **Mam pomysł na działanie!**

Pytanie: Jakie pomysły chciałbym zrealizować? Czy mam plan działania, który mógłbym wdrożyć?

Zastanawiasz się, jak ruszyć z miejsca i zacząć działać? Odpowiedź jest prostsza niż myślisz: zacznij od siebie!

Najważniejsze jest odkrycie swoich zainteresowań i uświadomienie sobie, co Cię naprawdę motywuje. To pierwszy krok do tego, aby znaleźć odpowiednią ścieżkę.

Zadaj sobie pytanie: Co jest dla mnie ważne?

- Dlaczego chcę coś zmienić?
- W jakich obszarach chcę się rozwijać?
- Jakie mam pomysły na działanie?
- Czy mam już konkretny pomysł, który chciałbym zrealizować?

Sprawdź możliwości:

- Czy wiesz, jakie organizacje działają w Twojej okolicy lub online?
- Poszukaj informacji dotyczących grup młodzieżowych, organizacji pozarządowych i rad młodzieżowych.
- Czy wolisz działać lokalnie, czy w środowisku międzynarodowym?

Podążaj za swoimi wartościami:

- Zastanów się, jakie wartości są dla Ciebie najważniejsze. Czy wolisz działać na rzecz społeczności lokalnej czy międzynarodowej?
- Co chciałbyś zmienić wokół siebie i na świecie?

Może to pozwoli Ci ukierunkować swoją aktywność.

Pamiętaj: wszystko zaczyna się od Ciebie! Postępując zgodnie z własnymi wartościami, możesz nie tylko sam się rozwijać, lecz także wpływać na otaczający Cię świat. To Twoja przyszłość, dlatego zacznij działać już teraz!

I. CZYM JEST SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE?

Akademia Młodych Obywateli

Pojęcie „społeczeństwo obywatelskie” jest wieloznaczne. To forma zorganizowania obywateli w różnego rodzaju struktury, podejmujące inicjatywy niezależnie od instytucji rządowych.

W takiej przestrzeni ludzie współpracują, m.in. dyskutując nad rozwiązaniami, które służą ich wspólnemu dobru.

Społeczeństwo obywatelskie, zarówno grupy, jak i jednostki, inicjuje różnego rodzaju działania. Z jednej strony jest to forma organizacyjna, która pozwala obywatelom samodzielnie angażować się w życie społeczne, bez ingerencji państwa, a z drugiej przestrzeń do ich samorealizacji i działania na rzecz wspólnych celów.

W dzisiejszym znaczeniu społeczeństwo obywatelskie często jest utożsamiane z tak zwanym trzecim sektorem, czyli z organizacjami pozarządowymi. Te organizacje, takie jak fundacje, stowarzyszenia czy zrzeszenia, umożliwiają obywatelom aktywny udział w kształtowaniu otaczającej ich rzeczywistości, a także wzmacniają mechanizmy demokratyczne.

To właśnie społeczeństwo obywatelskie odgrywa najważniejszą rolę w budowaniu świadomości społecznej, politycznej i kulturowej młodych ludzi, dając im szansę na realizację własnych celów i partycypację w życiu publicznym. Dla młodzieży jest to niezwykle ważny obszar – może ona tu nie tylko wyrażać swoje opinie, lecz także zdobywać doświadczenie, warunkujące jej dalszy rozwój osobisty i zawodowy.

Społeczeństwo obywatelskie oferuje różne możliwości działania i zaangażowania, niezwykle cenne dla rozwoju kompetencji miękkich.

Dlaczego społeczeństwo obywatelskie jest ważne dla młodego człowieka?

Odgrywa ono ważną rolę w życiu młodego człowieka, umożliwiając mu udział w życiu publicznym w różnych formach zaangażowania, takich jak wolontariat, działalność w organizacjach pozarządowych, radach młodzieżowych czy lokalnych inicjatywach.

I. CZYM JEST SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE?

Akademia Młodych Obywateli

Dzięki takim narzędziom młodzież ma wpływ na decyzje dotyczące społeczności, w której żyje, a także rozwija umiejętności związane z komunikacją, pracą zespołową, zarządzaniem projektami itp. Społeczeństwo obywatelskie stwarza też swobodną przestrzeń do realizacji własnych pasji i zainteresowań. Różnego rodzaju projekty społeczne, kulturalne czy polityczne są punktem wyjścia do tworzenia wartościowych rozwiązań służących ogółowi.

Działania prowadzone bez nacisku czy impulsu ze strony władz w sposób naturalny rozwijają poczucie sprawczości i odpowiedzialności, a co za tym idzie – wpływają na rozwój osobisty. Za sprawą działania w grupie młodzi ludzie uczą się postaw prospołecznych i obywatelskich, prowadzenia dialogu, negocjacji i rozwiązywania problemów. Są to podstawowe umiejętności niezbędne do funkcjonowania państwa demokratycznego. Aktywni obywatele nabywają wiedzę, jak odpowiedzialnie podejmować decyzje, żeby mieć realny wpływ na otoczenie.

Społeczeństwo obywatelskie jako szkoła demokracji

Formy aktywności w społeczeństwie obywatelskim to także praktyczne wprowadzanie młodych ludzi w funkcjonowanie demokracji. Dzięki zaangażowaniu w działalność organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich młodzież poznaje narzędzia demokracji, takie jak debaty czy negocjacje. Uczestnicząc w nich, dowiaduje się, jak brać odpowiedzialność za wspólne dobro, konstruktywnie wyrażać własne opinie i wspierać rówieśników.

Z uwagi na swoje zróżnicowanie i otwartość na inicjatywy oddolne społeczeństwo obywatelskie jest naturalnym środowiskiem wyłaniającym przyszłych młodych liderów, którzy będą odgrywać istotne role w kształtowaniu polityki publicznej i umacnianiu wartości demokratycznych.

Zadając sobie poniższe pytania, możesz stwierdzić, czy aktywność w społeczeństwie obywatelskim jest zgodna z Twoimi wartościami, zainteresowaniami i ambicjami.

DETEKTORY INSPIRACJI

#Detektor: Czy chcesz działać na rzecz zmiany?

Pytanie: Czy czujesz, że w Twoim otoczeniu jest coś, co chciałbyś zmienić, ale nie wiesz, jak się do tego zabrać?

#Detektor: Czy interesuje Cię rozwój osobisty i społeczny?

Pytanie: Czy chciałbyś nabyć nowych umiejętności, takich jak umiejętność zarządzania projektami, sprawna komunikacja czy umiejętność pracy w zespole, które mogłyby Ci pomóc w życiu zawodowym i społecznym?

#Detektor: Czy czujesz potrzebę działania na rzecz innych?

Pytanie: Czy lubisz pomagać innym i czujesz, że wspólna praca nad rozwiązywaniem ważnych problemów społecznych może przynieść korzyści całej społeczności?

Erasmus+ to program Unii Europejskiej oferujący młodym ludziom wiele możliwości zdobycia cennego doświadczenia międzynarodowego.

Zdobywanie międzynarodowych doświadczeń w ramach programu Erasmus+

Od ponad trzydziestu lat program ten umożliwia studentom, praktykantom, wolontariuszom i uczestnikom projektów młodzieżowych poznawanie nowych kultur, rozwijanie umiejętności zawodowych i społecznych oraz nawiązywanie międzynarodowych kontaktów. Erasmus+ roztacza przed młodymi Europejczykami nowe perspektywy w zakresie edukacji, rynku pracy i zaangażowania społecznego.

Możliwości oferowane przez program Erasmus+

1. Wymiany studenckie

W ramach programu Erasmus+ organizowane są wymiany studenckie. Studenci mają możliwość skorzystania z wyjazdu za granicę i pogłębienia wiedzy akademickiej w środowisku międzynarodowym. Wymiany mogą trwać od trzech miesięcy do nawet całego roku akademickiego i oferują nie tylko naukę, lecz także rozwój kompetencji językowych i międzykulturowych. Uczestnicy zdobywają punkty ECTS, które są uznawane przez ich macierzyste uczelnie, co sprawia, że skorzystanie z programu przyczynia się do podniesienia poziomu naukowych dokonań studentów.

Gdzie szukać informacji? Sprawdź stronę internetową swojej uczelni. Rekrutacja uczestników wymiany odbywa się zazwyczaj w lutym.

2. Staże zawodowe

Program Erasmus+ oferuje również możliwość odbywania międzynarodowych staży zawodowych w firmach, organizacjach pozarządowych oraz instytucjach publicznych. Tego rodzaju doświadczenia pomagają młodym zrozumieć specyfikę pracy w środowisku międzynarodowym oraz zdobyć praktyczne umiejętności związane z ich przyszłą karierą zawodową.

Gdzie szukać informacji? Należy wejść na [**LINK**](#)

3. Wolontariat i projekty społeczne

Erasmus+ umożliwia także wzięcie udziału w projektach wolontariackich dotyczących tematów społecznie ważnych, takich jak równość, zmiany klimatyczne czy integracja społeczna. Uczestnictwo w tego typu inicjatywach to szansa na zaangażowanie się w działalność na rzecz lokalnych społeczności oraz rozwój osobisty. Czy wiesz, że wbrew powszechnej wiedzy nie musisz mieć statusu studenta, aby wziąć udział w projektach Erasmus+?

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

4. Wymiany młodzieżowe

Krótkoterminowe wymiany młodzieżowe są skierowane do osób w wieku od 13 do 30 lat, które chcą intensywnie rozwijać umiejętności międzykulturowe i interpersonalne. Uczestnicy wymian spotykają się z rówieśnikami z innych krajów, aby wspólnie realizować projekty społeczne, edukacyjne lub kulturalne. Jest to doskonała okazja do uczenia się pracy w zespołach międzynarodowych i budowania trwałych relacji.

Gdzie szukać informacji?

- Sprawdź grupy na Facebooku, np. [Erasmus+ Youth Exchanges](#) lub [ERASMUS+ Projects](#). Tam możesz znaleźć wiele ciekawych ofert wymian młodzieżowych.
- Warunki wymian młodzieżowych: [LINK](#)

DETEKTORY INSPIRACJI

Sprawdź, która ścieżka Erasmus+ jest dla Ciebie najlepsza.

Pytanie 1: Jakie są Twoje główne cele związane z programem Erasmus+?

Chcę rozwijać wiedzę akademicką na uczelni zagranicznej.

Zależy mi na zdobyciu praktycznego doświadczenia zawodowego.

Chcę się zaangażować w projekty społeczne lub w działalność wolontariatu.

Chcę poznać nowych ludzi i rozwijać umiejętności międzykulturowe.

Pytanie 2: **Ile czasu możesz poświęcić na wyjazd?**

Jestem gotów wyjechać na cały semestr lub rok.

Krótkie, intensywne doświadczenie (np. kilka tygodni) będzie dla mnie najlepsze.

Wolę uczestniczyć w projektach, które trwają od kilku dni do maksymalnie miesiąca.

Zależy mi na elastycznych programach, które nie kolidują z innymi moimi obowiązkami.

Pytanie 3: **W jakim środowisku chcesz się rozwijać?**

Na międzynarodowej uczelni, gdzie mógłbym spotkać studentów z całego świata.

Chciałbym odbyć praktyki w międzynarodowej firmie lub organizacji, w których mógłbym zdobyć umiejętności zawodowe.

W zespole młodych ludzi z różnych krajów, pracującym nad wspólnym projektem społecznym.

W społeczności lokalnej, w której mógłbym działać na rzecz integracji i wsparcia różnych grup.

Pytanie 4: **Jaki rodzaj doświadczenia preferujesz?**

Naukę i rozwój akademicki w środowisku międzynarodowym.

Zdobywanie praktycznych umiejętności związanych z rynkiem pracy.

Pracę w zespole i realizację projektów społecznych.

Połączenie nauki, zdobywania doświadczeń i podróżowania.

Pytanie 5: **Jakie wyzwania Cię motywują?**

Chcę sprawdzić swoje umiejętności w innym niż polski systemie edukacji.

Chciałbym się przekonać, jak wygląda praca w firmie międzynarodowej.

Chciałbym pracować nad projektem społecznym, który zmieni coś na lepsze.

Chcę poznać nowe kultury, języki i podjąć wyzwania, jakie niesie życie za granicą.

Interpretacja wyników

Większość odpowiedzi A: **wymiana studencka** Erasmus+ daje Ci możliwość studiowania na zagranicznej uczelni i zdobywania cennej wiedzy akademickiej. To idealny wybór, jeśli szukasz wyzwania w nowym środowisku edukacyjnym.

Większość odpowiedzi B: jeśli zależy Ci na zdobyciu doświadczenia, **staż zawodowy** Erasmus+ oferuje możliwość odbycia praktyk w zagranicznych firmach lub organizacjach. To doskonała okazja do rozwijania umiejętności zawodowych w środowisku międzynarodowym.

Większość odpowiedzi C: **wolontariat lub projekty społeczne** w ramach Erasmus+ to szansa na zaangażowanie się w inicjatywy społeczne łączące młodych ludzi z różnych krajów. To dobry wybór, jeśli chcesz działać na rzecz lokalnych społeczności i realizować projekty, które mają wpływ na otoczenie.

Większość odpowiedzi D: Jeśli interesuje Cię krótka, intensywne przygoda, **wymiany młodzieżowe** w ramach Erasmus+ są dla Ciebie idealne. To okazja do poznania ludzi pochodzących z różnych krajów, rozwijania umiejętności międzykulturowych i pracy zespołowej nad ciekawymi projektami.

Informacji możesz szukać także w następujących źródłach online:

- Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności dla początkujących: [LINK](#)
- Międzynarodowe wymiany młodzieży: [LINK](#)
- Międzynarodowy wolontariat młodzieży: [LINK](#)
- Przewodnik po możliwościach Erasmus+: [LINK](#)

III. EUROPEJSKI KORPUS SOLIDARNOŚCI (EKS)

Akademia Młodych Obywateli

Europejski Korpus Solidarności (EKS) to inicjatywa Unii Europejskiej skierowana do młodych ludzi w wieku od 18 do 30 lat, której celem jest promowanie solidarności przez wolontariat, pracę oraz uczestnictwo w projektach społecznych na rzecz poprawy warunków życia w Europie. Program popularyzuje aktywizację młodych ludzi, angażując ich w różnego rodzaju działania społeczne, ekologiczne i edukacyjne, które pozytywnie wpływają na społeczności lokalne i międzynarodowe.

EKS umożliwia młodym wzięcie udziału w projektach realizowanych zarówno w ich krajach ojczystych, jak i za granicą. Projekty te obejmują pomoc potrzebującym, ochronę środowiska, edukację, kulturę i integrację społeczną. Europejski Korpus Solidarności to szansa na zaangażowanie społeczne oraz rozwój osobisty i zawodowy uczestników.

W jakiej formie można realizować projekty EKS?

Europejski Korpus Solidarności oferuje projekty, które umożliwiają młodym ludziom zaangażowanie się w różne działania solidarnościowe, przedstawione poniżej.

1. Wolontariat EKS

W ramach EKS młodzi mają możliwość działania w wolontariacie, zarówno krótkoterminowym (do dwóch tygodni), jak i długoterminowym (do 12 miesięcy). Wolontariusze mogą pracować w organizacjach pozarządowych, instytucjach publicznych i firmach, realizując projekty zmian korzystnych dla społeczeństwa. Wolontariat można odbyć w kraju zamieszkania uczestnika lub za granicą.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

2. Praca i staże zawodowe

EKS oferuje także możliwość zdobycia doświadczenia w wyniku wykonywania pracy lub odbywania staży w organizacjach działających na rzecz solidarności społecznej. Te formy uczestnictwa trwają od 2 do 12 miesięcy i są skierowane do osób, które chcą nie tylko zaangażować się w pomoc innym, lecz także rozwijać swoje umiejętności zawodowe w konkretnych dziedzinach.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

3. Projekty lokalne i międzynarodowe

EKS także wspiera inicjatywy młodzieżowe realizowane na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Młodzi mogą w ramach swoich społeczności samodzielnie inicjować projekty mające na celu np. integrację społeczną, ochronę środowiska, krzewienie kultury czy pomoc potrzebującym. Korpus wspomaga projekty finansowo i merytorycznie, dając młodym ludziom narzędzia do realizacji ich pomysłów.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

Przykłady organizacji i stowarzyszeń oferujących projekty EKS

1. AIESEC

AIESEC to jedna z największych międzynarodowych organizacji młodzieżowych, działająca w ponad stu dwudziestu krajach. Jej celem jest rozwijanie zdolności przywódczych u młodych ludzi poprzez organizowanie wymian młodzieży, projektów społecznych i wolontariatów. W ramach Europejskiego Korpusu Solidarności AIESEC oferuje projekty dotyczące np. edukacji, rozwoju społecznego, ochrony środowiska i innych. Wolontariusze mogą uczestniczyć w programach krótkoterminowych, trwających od kilku tygodni do kilku miesięcy.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

2. Fundacja Schumana

Fundacja Schumana, działająca na rzecz promowania integracji europejskiej, od lat realizuje projekty w ramach EKS. Oferuje młodym ludziom możliwość zaangażowania się w wolontariat, głównie w zakresie edukacji i promowania wartości europejskich. Wspomniane projekty obejmują organizowanie debat, warsztatów i wydarzeń dotyczących obywatelstwa europejskiego, demokracji i praw człowieka.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

III. EUROPEJSKI KORPUS SOLIDARNOŚCI (EKS)

Akademia Młodych Obywateli

3. Stowarzyszenie POLITES

POLITES to polska organizacja z siedzibą w Szczecinie, realizująca projekty wolontariatu międzynarodowego w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Działa na rzecz integracji społecznej, wspierając rozwój umiejętności młodych ludzi przez stwarzanie im możliwości uczestniczenia w wolontariacie. Organizacja regularnie pozyskuje wolontariuszy do projektów związanych z edukacją, pomocą społeczną, ochroną środowiska i aktywizacją lokalnych społeczności.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

4. SALTO-Youth

SALTO-Youth to europejska sieć wspierająca organizacje i młodzież, które uczestniczą w takich programach, jak Erasmus+ i EKS. Oferuje liczne kursy, szkolenia oraz warsztaty mające na celu przygotowanie uczestników do udziału w projektach EKS, jak również ułatwiające organizacjom pozyskiwanie wolontariuszy i koordynację projektów solidarnościowych. Sieć udziela także wsparcia projektom i inicjatywom, które pomagają w aktywizacji młodym ludziom mającym mniejsze szanse, w tym osobom z niepełnosprawnościami, migrantom i osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Gdzie szukać informacji? [LINK](#)

Źródła informacji o projektach oferowanych przez organizacje pozarządowe

Aby znaleźć odpowiednie oferty w ramach EKS, warto regularnie sprawdzać strony internetowe organizacji pozarządowych współpracujących z Korpusem, jak również szukać informacji w ich mediach społecznościowych. Warto także subskrybować newslettery oraz brać udział w spotkaniach informacyjnych przygotowywanych przez te organizacje. W szybkim znalezieniu aktualnych ofert mogą pomóc wyszukiwarki internetowe, platformy społecznościowe i strony Narodowej Agencji Programu Erasmus+.

LINK: <https://erasmusplus.org.pl/>

DETEKTORY INSPIRACJI

#Detektor: W jakim środowisku chciałbym działać?

Pytanie: Czy wolałbym działać w lokalnej społeczności i wspierać swoje otoczenie, czy może chciałbym spróbować sił za granicą i poznać inne kultury? Jakie projekty najbardziej by mnie motywowały?

#Detektor: Jakie są moje cele osobiste i zawodowe?

Pytanie: Czy EKS może mi pomóc w realizacji planów na przyszłość? Jak mogę połączyć swoje zainteresowania z możliwościami, jakie daje ten program?

#Detektor: Jakie doświadczenia chcę zdobyć?

Pytanie: Czy chciałbym zdobyć doświadczenie w pracy z innymi ludźmi, realizacji projektów, organizacji wydarzeń, czy może bardziej interesuje mnie rozwijanie umiejętności w konkretnej dziedzinie? Jakie doświadczenia mogą mi pomóc w przyszłej karierze?

#Detektor: Jakie umiejętności chciałbym rozwijać?

Pytanie: Czy chciałbym zdobyć nowe kompetencje, takie jak umiejętność pracy w zespole, kompetencje językowe, czy może rozwijać swoje umiejętności organizacyjne? Jak EKS może mi pomóc w zdobyciu tych umiejętności?

DiscoverEU to wyjątkowa inicjatywa Unii Europejskiej, której celem jest umożliwienie młodym Europejczykom odkrywania różnorodności kulturowej kontynentu za sprawą podróżowania po Europie. Program jest skierowany do osiemnastolatków. Otrzymują oni bezpłatne bilety kolejowe umożliwiające zwiedzanie Europy, poznawanie jej historii, kultury oraz innych narodowości. Uczestnicy mogą podróżować nawet przez 30 dni.

DiscoverEU – podróż w głąb Europy dla młodych odkrywców

DiscoverEU nie jest zwykłą wycieczką turystyczną – program upowszechnia ideę europejskiej tożsamości, wspólnoty i zrównoważonego podróżowania. Uczestnicy korzystają głównie z transportu kolejowego, co pozwala im odkrywać piękno Europy w sposób przyjazny dla środowiska.

Organizowane są dwa nabory w ciągu roku – jeden zazwyczaj wiosną, a drugi na jesieni. W wyznaczonych terminach młodzi ludzie mogą przysyłać swoje zgłoszenia, a następnie, na podstawie wyników konkursu, są wyłaniany szczęśliwi uczestnicy programu. Aby mieć aktualne informacje dotyczące harmonogramu zgłoszeń, należy śledzić stronę, do której link jest zamieszczony [TUTAJ](#).

- Poradnik dla osób, które chcą wziąć udział w programie DiscoverEU: [LINK](#)
- Dokument, w którym przedstawiono regulamin konkursu DiscoverEU, jest dostępny w [Europejskim Portalu Młodzieżowym](#).

Czy wiesz, że w latach 2018–2024 prawie 1,4 mln młodych ludzi zaaplikowało, aby uzyskać jeden z 319 tys. karnetów podróżnych?

Nagrody

Jedną z nagród w programie DiscoverEU jest bilet, który umożliwi podróżowanie po Europie nawet przez miesiąc. Uczestnicy otrzymują także Europejską Kartę Młodzieżową (EYCA), uprawniającą do zniżek na transport, zakwaterowanie, korzystanie z dóbr kultury i udział w wydarzeniach kulturalnych oraz na inne usługi dostępne w Europie.

Wymagania

Osoby, które chcą się zakwalifikować do konkursu, powinny:

- pierwszego dnia okresu przewidzianego na podróż mieć ukończone 18 lat;
- podać w internetowym formularzu zgłoszeniowym prawidłowy numer dowodu tożsamości osobistego, paszportu lub karty pobytovej;
- mieć obywatelstwo kraju UE albo prawo do pobytu na terenie Unii lub w kraju objętym programem Erasmus+

Kryteria uczestnictwa

Aby wziąć udział w programie DiscoverEU i zdobyć bilet na podróż po Europie, kandydaci muszą spełnić następujące warunki:

- zaplanować podróż trwającą co najmniej jeden dzień, a maksymalnie miesiąc;
- w czasie podróży powinni odwiedzić przynajmniej jeden kraj, który w momencie rozstrzygnięcia konkursu kwalifikował się do objęcia go programem;
- pełnić funkcję ambasadora DiscoverEU, a także dzielić się swoimi doświadczeniami i promować program wśród innych młodych ludzi;
- podróż mogą rozpocząć w dowolnym kraju, który w momencie rozstrzygnięcia konkursu kwalifikował się do udziału w programie DiscoverEU.

Uwaga: Kandydaci, którzy nie spełniają powyższych warunków, nie są uwzględniani w procedurze selekcji. Dlatego ważne jest, aby przed złożeniem formularza zgłoszeniowego dokładnie zapoznać się z wymogami, które znajdują się [TUTAJ](#).

Zgłoszenia do konkursu DiscoverEU. Krok po kroku

1. Sprawdź, czy kwalifikujesz się do udziału. W celu ustalenia, czy spełniasz wymogi konkursu, najpierw zostaniesz poproszony/a o podanie daty urodzenia, obywatelstwa i miejsca zamieszkania
2. Wybierz sposób podróży. Zdecyduj, czy chcesz podróżować sam czy w grupie (do pięciu osób). Jeśli stworzysz grupę, możesz zostać jej liderem i udostępnić kod zgłoszenia innym członkom.
3. Zweryfikuj adres e-mail. Otrzymasz wiadomość z prośbą o potwierdzenie swojego adresu. Cała korespondencja będzie prowadzona właśnie drogą elektroniczną, upewnij się więc, że podany adres jest prawidłowy.
4. Wypełnij formularz zgłoszeniowy. Podaj swoje dane osobowe (np. imię, nazwisko, datę urodzenia, obywatelstwo) oraz numer dowodu osobistego, paszportu lub dokumentu potwierdzającego możliwość pobytu za granicą.
5. Rozwiąż quiz, który składa się z pięciu pytań wielokrotnego wyboru. Pytania dotyczą Unii Europejskiej i jej inicjatyw dla młodzieży. Na końcu będziesz musiał odpowiedzieć na jedno pytanie dodatkowe. Odpowiedź na nie zdecyduje o Twojej pozycji, jeżeli więcej osób uzyska taki sam wynik jak Ty.
6. Podaj plan podróży. W formularzu znajdziesz pytania o plany związane z podróżą, jak na przykład o zakładany czas wyjazdu czy powód wzięcia udziału w DiscoverEU. Te informacje są przydatne jedynie do celów statystycznych i nie mają wpływu na ocenę zgłoszenia.
7. Zachowaj kod zgłoszenia. Po wysłaniu zgłoszenia otrzymasz kod, który będzie przydatny w dalszej korespondencji. Jeśli jesteś liderem grupy, przekaz go pozostałym członkom, aby mogli dołączyć do Twojego zgłoszenia.

Warto wiedzieć

- Podróżowanie koleją. Laureaci co do zasady podróżują koleją. Aby jednak umożliwić udział w konkursie jak największej liczbie osób, w razie konieczności mogą być proponowane inne rodzaje transportu, jak np. promy i autokary, z uwzględnieniem długości trasy oraz aspektów czasowych i środowiskowych. Bilety upoważniają do przejazdu drugą klasą lub klasą ekonomiczną.

- Ambasadorzy DiscoverEU. Jeśli wygrasz w konkursie, będziesz reprezentować program jako ambasador, promując inicjatywę w mediach społecznościowych.
- Członkowie grupy. Tylko lider grupy rozwiązuje quiz i odpowiada na pytanie dodatkowe. Pozostali członkowie muszą podać jedynie swoje dane osobowe oraz spełniać te same kryteria kwalifikowalności.
- Zgłoszenie grupowe liczy się jako zgłoszenie pojedyncze. Do udziału w konkursie zostaną zakwalifikowani tylko ci członkowie grupy, którzy w formularzu zgłoszeniowym podadzą kod otrzymany od lidera. Członkowie grupy nie mogą się rejestrować indywidualnie.
- Grupy mogą się składać z osób mających różne obywatelstwo, mieszkających w różnych krajach.
- Każda osoba może wysłać tylko jedno zgłoszenie. Podczas selekcji kandydatów zostanie uwzględnione wyłącznie pierwsze zgłoszenie, zarejestrowane w Europejskim Portalu Młodzieżowym. Ta sama osoba nie może się zgłaszać w ramach różnych grup.
- Laureaci otrzymają jedynie bilety na podróż i Europejską Kartę Młodzieżową. Koszty zakwaterowania, wyżywienia, ubezpieczenia, dopłat do przejazdu i inne wydatki związane z podróżą ponoszą we własnym zakresie.
- Laureat konkursu musi aktywować swój bilet w wyznaczonym terminie. W przeciwnym wypadku firma wyznaczona przez Komisję Europejską i EACEA może go anulować i przydzielić uczestnikowi z listy rezerwowej.
- Osoby, którym przyznano bilety na podróż we wcześniejszej rundzie zgłoszeń DiscoverEU, nie mogą nadsyłać nowych zgłoszeń.

Co należy wiedzieć przed wyjazdem?

1. Odpowiedzialność uczestników

Wzięcie udziału w programie DiscoverEU wiąże się z odpowiedzialnością i obowiązkami, co uczestnicy powinni przyjąć do wiadomości. Każdy odpowiada za organizację swojej podróży, tj. za wybór trasy, rezerwację biletów oraz przestrzeganie przepisów wizowych. Od uczestników wymaga się także stosownego zachowania. Komisja Europejska oraz EACEA nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody czy problemy zdrowotne związane z udziałem w programie.

Uczestnicy powinni także przestrzegać przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz kultury krajów, które odwiedzają. Dodatkowo są zobowiązani do promowania programu DiscoverEU jako jego ambasadorzy, dzielenia się swoimi doświadczeniami oraz uczestnictwa w ewaluacji programu, jeśli zostaną o to poproszeni.

2. Przygotowanie do podróży

- Bilety dla laureatów konkursu rezerwuje, kupuje i dostarcza firma wyznaczona przez Komisję Europejską i EACEA. Laureaci nie powinni nabywać ich na własną rękę ani za pośrednictwem jakiegokolwiek biura podróży. Koszty biletów zakupionych przez laureatów nie są zwracane.
- Firma wyznaczona przez Komisję Europejską i EACEA kontaktuje się z laureatami i przyznaje im dostęp do aplikacji mobilnej DiscoverEU Travel. Za jej pośrednictwem można uzyskać pomoc i wskazówki przydatne w wyznaczaniu trasy i planowaniu podróży. W aplikacji jest dostępna cyfrowa karta zniżkowa (European Youth Card).
- Zanim wyruszysz w podróż, sprawdź swoje miejsce docelowe, zbierz informacje o lokalnej kulturze, zwyczajach oraz atrakcjach. To pozwoli Ci lepiej zrozumieć odwiedzane kraje.
- Przygotuj checklistę, aby sprawdzić, czy masz przy sobie wszystkie niezbędne dokumenty, w tym Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

3. Podróż

- Podczas podróży najważniejsze są bezpieczeństwo i zdrowie. Szczególnie istotne jest informowanie bliskich o trasie oraz noszenie przy sobie ważnych dokumentów, zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej.
- Przygotuj apteczkę podróżną z podstawowymi lekami i środkami pierwszej pomocy.
- Z myślą o środowisku warto zabrać ze sobą butelkę wielokrotnego użytku, aby uniknąć zwiększania liczby plastikowych odpadów.
- Korzystne jest poruszanie się transportem publicznym i wspieranie lokalnych społeczności, co przyczynia się do zrównoważonego podróżowania.

Gdzie szukać pomocy i informacji?

Dobrym źródłem informacji dotyczących zasad programu oraz praktycznych porad dla podróżujących jest oficjalna strona DiscoverEU. Warto również dołączyć do oficjalnej grupy na Facebooku, gdzie można wymieniać się doświadczeniami z innymi uczestnikami i dzielić inspiracjami związanymi z podróżowaniem po Europie.

LINK do oficjalnej strony DiscoverEU.

LINK do grupy DiscoverEU na Facebooku.

DETEKTORY INSPIRACJI

#Detektor: **Z kim chciałbym dzielić przygodę?**

Pytanie: Czy chciałbym podróżować samodzielnie, czy z grupą przyjaciół? Co jest dla mnie ważniejsze: indywidualne przeżycia czy odkrywanie Europy z innymi?

#Detektor: **Jak się przygotować na przygodę życia?**

Pytanie: Czy wiem, jak zaplanować swoją podróż? Jakie miejsca chcę odwiedzić i co chciałbym tam zobaczyć? Jakie przygotowania muszę poczynić, aby maksymalnie wykorzystać czas podróży po Europie?

#Detektor: **Co chciałbym zobaczyć i czego doświadczyć?**

Pytanie: Jakie kraje, miasta lub miejsca w Europie zawsze chciałem odwiedzić? Co chciałbym zobaczyć i poznać: zabytki, przyrodę, kulturę? Jakie doświadczenia z podróży byłyby dla mnie najcenniejsze?

#Detektor: **Jakie są moje granice komfortu?**

Pytanie: Czy jestem gotów opuścić swoją strefę komfortu, aby poznać nowe miejsca i nowych ludzi? Jakie aspekty podróżowania mogą być dla mnie wyzwaniem, a jakie przyjemnością?

IV. PROGRAM DiscoverEU

Akademia Młodych Obywateli

Odpowiadając na powyższe pytania, możesz lepiej zrozumieć, jakie są Twoje potrzeby, pasje i oczekiwania wobec programu DiscoverEU. Czy jest to chęć poznania nowych kultur, zbudowania międzynarodowych relacji, czy może doświadczenia niezapomnianej przygody? Niezależnie od tego, co najbardziej Cię motywuje, udział w programie DiscoverEU to szansa, która może wpłynąć na Twoje życie. Poznaj siebie i odkrywaj świat!

TUTAJ znajdziesz link do wystąpienia TEDx, w którym Vincent-Immanuel Herr, jako współinicjator pomysłu, opowiada o #Freeinterrail.

V. PROJEKTY MŁODZIEŻOWE FINANSOWANE Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH I ŹRÓDEŁ KRAJOWYCH

Unia Europejska umożliwia młodym realizację projektów, udzielając pomocy finansowej na rozwój gospodarczy, społeczny i regionalny państw członkowskich. Jej głównym celem jest zmniejszenie różnic w poziomie rozwoju różnych regionów oraz wspieranie innowacji, zatrudnienia i ochrony środowiska.

Dzięki funduszom europejskim i krajowym młodzież może aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym oraz rozwijać swoje umiejętności i realizować pomysły.

Młodzi mogą się ubiegać o wsparcie finansowe swoich projektów w ramach różnych programów. Kilka z nich, m.in. Erasmus+ oraz Europejski Korpus Solidarności (EKS), zostało już scharakteryzowanych w innych częściach opracowania.

Program Erasmus+ oferuje dotacje na projekty edukacyjne, młodzieżowe i sportowe. W jego ramach można zdobyć fundusze na mobilność, partnerstwa i projekty wspierające współpracę międzynarodową. Program ten jest szczegółowo opisany w części II. Zachęcamy do zapoznania się z jej treścią. Więcej informacji: [LINK](#)

EKS to program skierowany do młodych, którzy zamierzają zaangażować się w działania na rzecz społeczności lokalnych. Oferuje możliwość uczestniczenia w wolontariacie i wsparcie finansowe projektów społecznych. O EKS pisaliśmy w części III.

Fundusze europejskie

Na poziomie krajowym i regionalnym można się ubiegać o dofinansowanie ze „środków pochodzących z funduszy europejskich”. „Środki pochodzące z funduszy europejskich” to powszechnie używana nazwa odnosząca się do unijnych źródeł finansowania.

Hasło promujące fundusze europejskie dla młodych brzmi: „Masz mniej niż 30 lat, nie uczysz się, nie szkolisz i nie możesz znaleźć pracy? Być może brakuje Ci doświadczenia albo odpowiedniego wykształcenia”.

Rodzaje funduszy unijnych, z których mogą skorzystać młodzi ludzie:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** – wspiera projekty infrastrukturalne i rozwój regionalny.
- **Europejski Fundusz Społeczny (EFS)** – koncentruje się na inwestowaniu w kapitał ludzki, edukację, zatrudnienie i integrację społeczną.
- **Fundusz Spójności** – jest przeznaczony dla państw o niższym PKB; wspiera projekty w zakresie transportu i ochrony środowiska.
- **Instrument na rzecz Demokracji i Praw Człowieka (EIDHR)** – promuje prawa człowieka i demokrację w krajach trzecich.
- **Fundusz Bioróżnorodności** – wspomaga projekty związane z ochroną bioróżnorodności i zasobów naturalnych.

1. Creative Europe

Creative Europe Programme 2021–2027 to unijny program wspierający kulturę, sztukę i media. Oferuje dostęp do funduszy, wspiera mobilność artystów i działania przyjazne środowisku. Jego celem jest ochrona i promocja różnorodności kulturowej Europy oraz rozwój sektora kreatywnego, szczególnie branży audiowizualnej. Mogą z niego korzystać organizacje działające w UE, a także w krajach sąsiedzkich, które spełniają określone warunki.

Dodatkowe informacje o aplikacjach można znaleźć na stronie internetowej Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury: [LINK](#)

Więcej informacji o programie: [LINK](#)

2. Jak znaleźć wsparcie finansowe na rozwój i aplikować?

- Przede wszystkim znajdź projekt dla siebie. W tym celu skorzystaj z [wyszukiwarki](#), za której pomocą trafisz na ofertę wspierającą Twój rozwój zawodowy lub założenie firmy. Wybierz obszar wsparcia i województwo, a następnie przejrzyj dostępne programy. Zdecyduj się na te, które odpowiadają Twoim potrzebom i Twojej sytuacji (np. przeznaczone dla osób poniżej 30 roku życia).

- Przygotuj wymagane dokumenty aplikacyjne, takie jak CV, list motywacyjny i formularze zgłoszeniowe. Niekiedy mogą być potrzebne dodatkowe materiały, np. portfolio lub plany biznesowe.
- Złóż aplikację zgodnie z instrukcjami zawartymi w opisie projektu. Upewnij się, że wszystkie dokumenty są kompletne i dostarczone w wyznaczonym terminie. Wnioski składa się do odpowiednich instytucji krajowych lub europejskich, które zarządzają funduszami. Są one oceniane pod kątem zgodności z kryteriami i celami funduszy. Następnie podejmowana jest decyzja o przyznaniu (lub nieprzyznaniu) dotacji.

3. Do jakich instytucji można składać wnioski o fundusze unijne?

Wnioski o przyznanie funduszy unijnych można składać do różnych instytucji, w zależności od rodzaju funduszu i programu. Poniżej wymieniono najważniejsze z nich.

- **Ministerstwa.** Wieloma funduszami zarządzają krajowe ministerstwa, np. Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Ministerstwo Klimatu i Środowiska czy Ministerstwo Edukacji Narodowej. Wnioski dotyczące projektów w konkretnych obszarach składa się do odpowiednich ministerstw.
- **Agencje wykonawcze.** Niektóre programy, takie jak Erasmus+, są zarządzane przez wyspecjalizowane agencje, np. Narodową Agencję Programu Erasmus+. To tam składa się wnioski dotyczące mobilności i edukacji.
- **Urząd marszałkowski.** W przypadku projektów regionalnych i funduszy strukturalnych wnioski należy składać do urzędów marszałkowskich w poszczególnych województwach. Urzędy te zarządzają funduszami regionalnymi, takimi jak EFRR.
- **Lokalne ośrodki wsparcia.** Wieloma funduszami zarządzają także ośrodki lokalne lub instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości, które mogą oferować dotacje dla start-upów i małych firm.
- **Instytucje europejskie.** Wnioski dotyczące programów realizowanych bezpośrednio przez UE (np. Horyzont Europa) składa się do instytucji europejskich, m.in. do Komisji Europejskiej.
- **Organizacje pozarządowe** (ang. *non governmental organisation*, NGO). Niektórymi funduszami zarządzają NGO, które oferują wsparcie finansowe dla określonych grup lub projektów społecznych.

Sprawdź szczegóły: [LINK](#)

Wyszukiwarka dotacji: [LINK](#)

Fundusze krajowe

Projekty można realizować także przy wsparciu źródeł krajowych. Poniżej przedstawiamy kilka przykładów.

Fundusze zarządzane przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO) są jednymi z najważniejszych funduszy krajowych wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym również młodych obywateli. NIW-CRSO zarządza takimi programami, jak Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – NOWEFIO, Rządowy Program Fundusz Młodzieżowy, Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO), oraz programami wspierającymi organizacje harcerskie i skautowe.

O funduszach NIW piszemy w części XI.

1. Gdzie szukać ciekawych projektów?

Na Facebooku działa wiele grup, za pośrednictwem których można znaleźć liczne interesujące inicjatywy, wymienić się pomysłami i nawiązać współpracę. Na takich platformach, jak LinkedIn, Meetup czy Eventbrite, profesjonalści często dzielą się swoimi projektami i doświadczeniami. Warto przeszukiwać również fora dyskusyjne, przeglądać blogi tematyczne oraz strony internetowe organizacji pozarządowych. Wiele ciekawych projektów, które możesz wspierać, oferują również portale crowdfundingowe, takie jak Kickstarter czy Indiegogo. Dobrym sposobem na zapoznanie się z nowymi programami i nawiązanie kontaktów jest także uczestnictwo w branżowych konferencjach i warsztatach.

2. Jak młodzi ludzie mogą ubiegać się o wsparcie finansowe?

Dobrze jest zwrócić uwagę na wymagania związane z każdym programem, ponieważ różnią się one w zależności od instytucji, która dany program oferuje.

Aplikowanie o program obejmuje etapy przedstawione poniżej.

- Określenie celu. Zastanów się, jaki problem chcesz rozwiązać lub jakie cele osiągnąć.
- Plan działania. Przygotuj opis projektu, jego celów, własnych działań, grupy docelowej i budżetu.
- Wybór programu. Dopasuj projekt do wymagań wybranego programu.
- Złożenie wniosku. Przygotuj wniosek zgodnie z wytycznymi dotyczącymi programu.
- Udział w warsztatach. Skorzystaj ze spotkań informacyjnych organizowanych przez instytucje.

3. Przykłady projektów

Niżej przedstawiamy przykładowe projekty, realizowane przy wsparciu funduszy unijnych.

- **Program „Zrób to sam”**. Inicjatywa młodzieżowa, która umożliwiła grupie młodych ludzi zorganizowanie warsztatów ekologicznych w lokalnych szkołach. Warsztaty te miały na celu edukację w zakresie ochrony środowiska.
- **Projekt „Młodzi dla Młodych”**. Inicjatywa finansowana przez Europejski Korpus Solidarności, której istotą było organizowanie wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych przez ludzi młodych dla ich rówieśników. Wydarzenia te promowały zdrowy styl życia i aktywne spędzanie czasu.
- **Projekt „Transparentne Kierowanie, Szerokie Możliwości”**, sfinansowany w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030 ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Ma na celu wspieranie organizacji pozarządowych (NGO) w efektywnym zarządzaniu ludźmi. Uczestnicy biorą udział w gali transparentności oraz praktycznych warsztatach dotyczących najlepszych praktyk stosowanych przez NGO.

- **Projekt „Creative Storytelling in the Land of Ice and Fire”.** Koncentrował się na dokumentowaniu piękna i kruchości surowego krajobrazu Islandii. Grupa uczestników działała w plenerze, rozwijając umiejętności fotograficzne oraz uwieczniając tereny wulkaniczne, lodowce i wodospady. Nabyte doświadczenia posłużyły do stworzenia kampanii promującej świadomą turystykę i zwracającej uwagę na wpływ zmian klimatycznych na islandzki krajobraz. Projekt podkreśla znaczenie uchwycenia i ochrony tego unikalnego środowiska, które w ciągu najbliższych dziesięcioleci może zaniknąć. Ukoronowaniem inicjatywy jest wystawa „W krainie lodu i ognia”. Projekt, organizowany przez Fundację Rysy, dofinansowała Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji w ramach programu Erasmus+; został on także objęty honorowymi patronatami: portalu drzewofranciszka.pl, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Eurodesk Polska oraz islandzkiego Katla UNESCO Global Geopark. Dziękujemy!
- **Szkoła Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.** Program jest skierowany do organizacji społeczeństwa obywatelskiego, ruchów społecznych, a także osób z sektora twórczego, samorządowego, biznesowego i medialnego. Łączy edukację z pogłębioną, krytyczną refleksją na temat najważniejszych wyzwań dla ochrony praw człowieka. Uczestnicy zdobywają wiedzę teoretyczną oraz praktyczne umiejętności w zakresie analizy działań, co w przyszłości pozwoli im lepiej reagować na zmieniające się sytuacje. Działalność szkoły jest możliwa dzięki wsparciu finansowemu German Marshall Fund of the United States ze środków USAID (The United States Agency for International Development).
- **Projekt „Nowy początek”.** Jego celem jest wsparcie 50 dorosłych pracowników zagrożonych zwolnieniem oraz osób zwolnionych w województwie lubelskim w latach 2024–2025. Oferuje kompleksową pomoc w zakresie outplacementu, obejmującą wsparcie psychologiczne, mentoring, poradnictwo zawodowe, coaching kariery, szkolenia oraz staże zawodowe. Przewiduje się, że co najmniej 40 uczestników podniesie swoje kwalifikacje, 20 zaś podejmie pracę lub będzie ją kontynuowało. Projekt odpowiada na wyzwania rynku pracy w regionie, a działania promocyjne, które go dotyczą, obejmują kampanię informacyjną oraz dystrybucję materiałów w lokalnych instytucjach.

- **Projekt „Kwalifikacje – bez barier”**. Jego celem jest kompleksowe wsparcie 260 dorosłych osób, które chcą zwiększyć swoje umiejętności zawodowe, szczególnie w zakresie zielonej gospodarki i kompetencji cyfrowych. Projekt jest realizowany w subregionie zachodnim województwa śląskiego i obejmuje lata 2024–2026. Koncentruje się na wspieraniu kobiet oraz osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym z niepełnosprawnościami, bezrobotnych, oraz mniej wykształconych. Działania skupiają się na organizowaniu indywidualnych spotkań z doradcą zawodowym, analizie potrzeb oraz umożliwianiu dostępu do szkoleń i studiów podyplomowych. Ponadto celem projektu jest podniesienie kwalifikacji jego uczestników i zwiększenie ich aktywności na rynku pracy.
- **Wdrażanie innowacyjnych usług w zakresie rehabilitacji poudarowej z wykorzystaniem robotyzacji, AI i internetu rzeczy**. Celem projektu jest podniesienie konkurencyjności sieci specjalistycznych placówek medycznych EPIONE przez wdrożenie czterech innowacji: produktowej, procesowej, organizacyjnej i ekologicznej. W latach 2023–2024 zaplanowano utworzenie nowoczesnej infrastruktury rehabilitacyjnej o powierzchni 1612,31 m² oraz 10 nowych miejsc pracy w Katowicach. Projekt obejmuje adaptację istniejącego budynku na potrzeby innowacyjnych usług rehabilitacji poudarowej, w tym wykorzystanie robotyzacji, sztucznej inteligencji i telemedycyny. Zakup 294 środków trwałych oraz trzech licencji na oprogramowanie wspierające wprowadzenie nowych usług wpłynie na zwiększenie przychodów oraz poprawę jakości rehabilitacji. Działania promocyjne będą skierowane do pacjentów z różnych województw, a rezultaty projektu zostaną zamieszczone na stronie internetowej, zgodnie z zasadą dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

4. Dlaczego warto spróbować?

Z uwagi na:

- rozwój umiejętności organizacyjnych, społecznych, komunikacyjnych i przywódczych;
- możliwość nawiązania nowych kontaktów z rówieśnikami oraz przedstawicielami organizacji lokalnych i międzynarodowych;
- kształtowanie postaw obywatelskich.

DETEKTORY INSPIRACJI

#Detektor: Jakie są moje cele?

Pytanie: Co chciałbym osiągnąć, realizując swój projekt? Jakie zmiany chciałbym wprowadzić w swoim otoczeniu?

#Detektor: Jakie mam umiejętności?

Pytanie: Jakie umiejętności mogę wykorzystać w trakcie realizacji swojego projektu? Czego chciałbym się nauczyć podczas jego realizacji?

#Detektor: Jaki problem chcę rozwiązać?

Pytanie: Jakie problemy dostrzegam w swoim lokalnym środowisku? Który problem chciałbym rozwiązać, aby poprawić jakość życia w mojej społeczności?

#Detektor: Czy mam plan działania?

Pytanie: Jakie kroki powinienem podjąć, aby zrealizować swój projekt? Jak zaplanować działania, aby efektywnie wykorzystać dostępne środki?

#Detektor: Jak mogę się przygotować?

Pytanie: Jakie informacje powinienem zdobyć przed złożeniem wniosku? Czy warto uczestniczyć w spotkaniach informacyjnych i warsztatach organizowanych przez instytucje wspierające projekty młodzieżowe?

Zastanów się nad swoimi celami i tym, co chcesz osiągnąć przez realizację projektu. Określ, jakie umiejętności możesz wykorzystać i czego chcesz się nauczyć. Pomyśl o problemach, które chciałbyś rozwiązać w swojej społeczności, i o tym, jak możesz się przyczynić do pozytywnych zmian. Wybierz program wsparcia najbardziej odpowiadający Twoim potrzebom i przygotuj plan działania. Pamiętaj, że współpraca z innymi może być kluczem do sukcesu, a realizacja projektu to szansa na rozwój, zdobycie nowych doświadczeń i poznanie inspirujących ludzi.

Programy staży

Co roku Unia Europejska rekrutuje około 1900 osób na praktyki i staże w swoich instytucjach, organach i agencjach. Staże są płatne i trwają zazwyczaj od trzech do sześciu miesięcy. To doskonała okazja dla osób, które planują karierę w strukturach UE lub chcą zdobyć praktyczne doświadczenie w środowisku międzynarodowym.

1. Kto może się ubiegać o staż?

Osoby, które:

- ukończyły 18 lat;
- są obywatelami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub krajów przystępujących (kandydujących) do tej struktury (ograniczona liczba miejsc jest też dostępna dla kandydatów z innych państw);
- posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych;
- płynnie posługują się jednym z języków urzędowych UE i bardzo dobrze znają inny język UE (obywatele państw trzecich muszą biegle posługiwać się językiem angielskim, francuskim lub niemieckim);
- przedstawiają aktualne zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego;
- nie pracowały lub nie uczestniczyły w innym rodzaju stażu w instytucjach, organach, jak również agencjach UE przez czas dłuższy niż sześć tygodni.

Dodatkowymi atutami są:

- profil międzynarodowy potwierdzony wykształceniem, pracą lub doświadczeniem wolontariackim za granicą oraz predyspozycje do pracy w środowisku międzynarodowym (np. uczestnictwo w programie Erasmus+, EKS);
- doświadczenie zawodowe;
- znajomość dodatkowych języków obcych;
- zainteresowanie bieżącymi wydarzeniami i polityką UE oraz wiedza w tym zakresie;
- inne umiejętności przydatne w danym miejscu (np. informatyczne).

Należy pamiętać, że każdy organ kieruje się własnymi zasadami i przestrzega własnych procedur aplikacyjnych. Dlatego warto uważnie zapoznawać się z ogłoszeniami. Trzeba też podkreślić, że urzędnicy państwowi i osoby, które wcześniej odbyły praktyki i staże bądź pracowały w instytucjach unijnych, nie mogą ubiegać się o to ponownie. Program stażowy trwa pięć miesięcy, a terminy składania wniosków są zróżnicowane.

2. Jak zostać stażystą?

Informacje na temat wszystkich otwartych rekrutacji znajdują się na stronie EU Careers, w zakładce *Stáže w instytucjach, organach i agencjach UE* ([LINK](#)). Znajdziesz tam również wiadomości dotyczące:

- lokalizacji;
- jednostki prowadzącej nabór;
- tego, kto może się zgłosić;
- czasu trwania stażu;
- wynagrodzenia;
- terminu rozpoczęcia stażu

oraz link do konkretnego ogłoszenia.

3. Oferty i różne formy staży

- Czy wiesz, jak wiele masz możliwości? Istnieją różnego rodzaju staże, np.: staże dla tłumaczy, staże w grupach politycznych, staż w Sekretariacie Generalnym UE (staże im. Roberta Schumana), staże w biurach europosłów (europosłanek), a także wizyty naukowe. Zachęcamy do zapoznania się z ofertami.
- Oferowane staże i praktyki są płatne lub bezpłatne, w zależności od instytucji, w której są odbywane.

Ważne! Jeśli planujesz odbyć staż w Komisji Europejskiej albo w Parlamencie Europejskim, musisz wiedzieć, że maksymalna długość pracy w tych instytucjach to 43 dni. Staże, które trwają dłużej, będą Cię dyskwalifikowały podczas ubiegania się o kolejne.

4. Najpopularniejsze staże

- **Blue Book Traineeship (KE)**

To płatny pięciomiesięczny staż oferowany przez Komisję Europejską. Rekrutacja odbywa się dwa razy w roku: od 1 marca do końca lipca i od 1 października do końca lutego następnego roku kalendarzowego.

Szczegółowe informacje: [LINK](#)

Formularz aplikacyjny: [LINK](#)

- **Staż im. Roberta Schumana (PE)**

Odbywa się w oficjalnych siedzibach Parlamentu Europejskiego w Brukseli, Luksemburgu lub Strasburgu i w siedzibach biur kontraktowych w państwach członkowskich. Trwa pięć miesięcy, a rekrutację przeprowadza się dwa razy w roku: od 1 do 31 maja (na staż od 1 października do 28/29 lutego) i od 1 do 31 października (na staż od 1 marca do 31 lipca).

Szczegółowe informacje: [LINK](#)

Najczęściej zadawane pytania: [LINK](#)

5. Gdzie można odbyć staż?

(Informacje o każdym stażu znajdują się w zamieszczonych linkach).

Staż można odbyć w:

- Komisji Europejskiej: [LINK](#)
- Radzie Unii Europejskiej: [LINK](#)
- Parlamencie Europejskim: [LINK](#)
- Trybunale Sprawiedliwości: [LINK](#)
- Europejskim Trybunale Obrachunkowym: [LINK](#)
- Komitecie Regionów: [LINK](#)
- Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym: [LINK](#)
- biurach europosłów: [LINK](#)

Więcej możliwości znajdziesz: [TUTAJ](#)

6. Niezbędne dokumenty

- Kopia dyplomu ukończenia szkoły wyższej.
- Kopia paszportu lub dowodu tożsamości.
- Kopia zaświadczenia o niekaralności, wydanego sześć miesięcy przed dniem rozpoczęcia stażu.
- CV w formacie Europass ([LINK](#)).
- List motywacyjny (najlepiej w języku angielskim lub francuskim).

Dokumenty należy przygotować wcześniej, aby w przypadku pomyślnego przejścia pierwszego etapu rekrutacji były gotowe.

7. Korzyści ze stażu

Jedną z największych korzyści z odbycia stażu za granicą jest pozyskanie wiedzy i cennego doświadczenia w środowisku międzynarodowym. Ponadto bezpośrednie relacje z pracownikami instytucji zagranicznych pozwalają na zbudowanie niepowtarzalnej sieci kontaktów i poznanie ekspertów w konkretnych dziedzinach. Staże poszerzają perspektywy zawodowe w Unii Europejskiej, ale też w rodzimym w sektorze publicznym, organizacjach międzynarodowych i pozarządowych. Dodatkowo, odbywając staż, można zweryfikować pracę w wymarzonym miejscu oraz sprawdzić, jaka ścieżka zawodowa jest dla nas najlepsza.

Praktyki zawodowe dla uczniów

Od 2017 roku uczniowie szkół średnich, w których praktyki są elementem programu nauczania lub które mają profil europejski, również mogą zdobywać doświadczenie zawodowe w strukturach Unii Europejskiej. Jedną z takich struktur jest Rada. Terminy praktyk są ustalane przez biuro praktyk i staży oraz placówkę edukacyjną. Zajęcia trwają od jednego do dwóch tygodni; uczniowie nie otrzymują żadnego wsparcia finansowego z Rady UE.

Wartościowe publikacje:

- *Jak pracować w Europie:* [LINK](#)
- *Staże i praktyki w instytucjach międzynarodowych:* [LINK](#)

Młodzieżowe rady miast i gmin to struktury, które pozwalają młodym ludziom wpływać na to, co dzieje się w ich okolicy. Działając przy gminach, powiatach i województwach, rady umożliwiają zabranie głosu w ważnych sprawach oraz zaangażowanie się w procesy decyzyjne na poziomie lokalnym. W ich ramach można zdobyć pierwsze doświadczenia samorządowe, współpracować z rówieśnikami, a przede wszystkim wcielać pomysły w życie. Działalność w młodzieżowych radach to szansa na kształtowanie przyszłości swojego otoczenia i bycie aktywnym obywatelem. Dołącz do młodzieżowej rady i zmieniaj świat wokół siebie!

Młodzieżowe rady w nowych przepisach prawnych

Po wprowadzeniu nowych przepisów każda gmina, każdy powiat i każde województwo mają za zadanie wspierać inicjatywy wykazywane przez młodzież. Młodzieżowe rady mogą doradzać, przedkładać pomysły i działać na rzecz swoich rówieśników. Jeśli masz pomysł, jak zmienić swoją okolicę na lepsze, możesz zgłosić wniosek o powołanie takiej rady przez swoją szkołę, organizację, do której należysz, lub samorząd uczniowski. To świetny sposób na to, aby nauczyć się działać w samorządzie i mieć wpływ na decyzje, które dotyczą Twojej społeczności!

W art. 5b ustawy o samorządzie gminnym jasno określono możliwość powoływania młodzieżowych rad przez radę gminy z własnej inicjatywy bądź na wniosek zainteresowanych podmiotów, takich jak samorządy uczniowskie, organizacje pozarządowe czy instytucje działające na rzecz młodzieży. Podobne przepisy dotyczą powiatów (art. 3e ustawy o samorządzie powiatowym) oraz województw (art. 10b ustawy o samorządzie województwa).

Jak działa młodzieżowa rada?

Młodzieżowe rady działają na podstawie statutu, który określa zasady ich funkcjonowania, tryb wyboru członków oraz podstawy wygasania mandatów. Statut jest tworzony wspólnie przez lokalne władze i przedstawicieli młodzieży, dzięki czemu odpowiada potrzebom młodych.

Członkowie rad są wybierani przez swoich rówieśników. To oznacza, że są najlepszymi reprezentantami interesów młodych ludzi. Rada może wybrać także swojego opiekuna, który pełni funkcję doradczą i wspiera młodzież w realizacji zadań. Obecność takiej osoby pomaga w zachowaniu porządku i w dobrej współpracy z lokalnymi władzami. Młodzieżowe rady mogą występować z różnego rodzaju inicjatywami, które wychodzą naprzeciw oczekiwaniom ich społeczności. Mogą także uczestniczyć w konsultacjach z okolicznymi władzami, co im pozwala realnie wpływać na decyzje dotyczące młodzieży.

Zadania młodzieżowych rad

Zgodnie z ustawą, młodzieżowe rady miast i gmin odgrywają ważną rolę w kształtowaniu lokalnej rzeczywistości. Dzięki nim młodzi mogą decydować o tym, co dzieje się w ich miejscowościach, a mianowicie:

- opiniować projekty uchwał dotyczących młodzieży. Młodzieżowe rady mogą wyrażać swoje opinie na temat decyzji podejmowanych przez samorządy, uwzględniających potrzeby młodych ludzi. Może to następować np. w ramach wspólnej pracy nad dokumentami odnoszącymi się do szkół, zdrowia psychicznego czy miejsc aktywnego spędzania czasu, takich jak boiska czy skateparki;
- zgłaszać inicjatywy uchwałodawcze. Młodzieżowe rady mają prawo do zgłaszania inicjatyw uchwałodawczych, które następnie mogą być rozpatrywane przez lokalne władze. To doskonały sposób, aby młodzi wprowadzali swoje pomysły do lokalnej polityki i realizowali swoje potrzeby;
- monitorować strategie dotyczące młodzieży. Rady mogą śledzić realizację strategii gminnych i powiatowych, zwracając uwagę na to, czy plany odnoszące się do młodzieży są realizowane zgodnie z założeniami. Mogą np. sprawdzać prawidłowość projektów, które dotyczą rozwoju przedsiębiorczości i programów edukacyjnych;
- wspierać działania obywatelskie. Jednym z najważniejszych zadań rad jest zachęcanie młodych ludzi do angażowania się w życie lokalnej społeczności. Rady organizują spotkania, debaty i wydarzenia, na których można porozmawiać z lokalnymi władzami, a także zdobyć cenne doświadczenie społeczne i polityczne.

Młodzieżowe rady jako platforma dialogu

Działając w radach, młodzi mogą bezpośrednio uczestniczyć w rozmowach z lokalnymi władzami. Dzięki temu, że rady pełnią funkcje doradcze i konsultacyjne, mają możliwość wpływania na decyzje dotyczące ich społeczności. Co więcej, nowe przepisy umożliwiają przedstawicielom rad zadawanie pytań wójtom, starostom i marszałkom oraz uzyskiwanie odpowiedzi w formie pisemnej. Władze samorządowe mają na odpowiedź maksymalnie 30 dni, młodzi mogą więc liczyć na szybki odzew.

Młodzieżowe rady, reprezentując swoich rówieśników, są także pomostem między młodzieżą a władzami. Aktywność w tego typu strukturach to szansa dla młodych na zdobycie doświadczenia i większego wpływu na to, co dzieje się w ich okolicy.

Korzyści z udziału w młodzieżowych radach

Działalność w młodzieżowych radach przynosi wiele korzyści. Oto najważniejsze z nich:

- rozwój kompetencji obywatelskich. Czy kiedykolwiek zastanawiałeś się nad tym, jak podejmuje się decyzje w samorządach? Udział w radach nie tylko pozwala się o tym przekonać, lecz także dowiedzieć się, jak negocjować i w jaki sposób wpływać na ważne sprawy. Kto wie, może to właśnie Ty kiedyś będziesz zmieniać zasady gry w swojej okolicy?
- budowanie sieci kontaktów. Chciałbyś poznać ludzi, którzy robią ciekawe rzeczy w Twojej okolicy? W ramach młodzieżowej rady możesz nawiązać kontakty z lokalnymi liderami, przedsiębiorcami i osobami działającymi na rzecz okolicznej społeczności. Może wspólnie zorganizujecie coś ciekawego?
- wpływ na lokalne decyzje. Myślisz, że młodzi nie mają nic do powiedzenia? Nic bardziej mylnego! Młodzieżowe rady mogą realnie wpływać na to, co dzieje się w miejscowościach, w których działają. Chciałbyś, żeby w Twojej okolicy powstało nowe boisko? A może masz pomysł na jakieś ciekawe wydarzenie? Jako przedstawiciel rady możesz to zrealizować!

VII. MŁODZIEŻOWE RADY MIAST I GMIN

Akademia Młodych Obywateli

Jeśli chcesz zostać członkiem młodzieżowej rady, najpierw sprawdź, czy taka struktura już działa w Twojej gminie, Twoim powiecie lub województwie. Informacje znajdziesz na stronach internetowych lokalnych urzędów. Dowiesz się z nich, jakie są zasady rekrutacji do tego typu struktur.

A co w przypadku, jeśli taka rada jeszcze nie działa? Może to czas, żeby ją utworzyć! Zastanów się, czy w Twojej okolicy głos młodzieży jest słyszalny. Jeśli nie, możesz porozmawiać z lokalnymi władzami i zaproponować utworzenie młodzieżowej rady. Dzięki temu młodzi będą mogli mieć wpływ na lokalne decyzje, m.in. dotyczące ich społeczności. Może to właśnie Ty zainicjujesz zmianę i stworzysz przestrzeń, w której młodzież będzie mogła współdecydować o ważnych sprawach!

„Inicjatywa lokalna” to doskonała okazja dla każdego, kto chciałby zmieniać swoje otoczenie. Termin ten został wprowadzony do polskiego prawa w 2010 roku i jest zdefiniowany w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Dzięki tego typu inicjatywom można zgłaszać pomysły i współpracować z władzami samorządowymi przy realizacji projektów poprawiających jakość życia w najbliższej okolicy.

Inicjatywa lokalna szansą na działanie

Masz pomysł na zorganizowanie warsztatów, festiwalu, wydarzenia sportowego czy ekologicznego? A może chciałbyś pomagać w remontach czy tworzeniu nowych przestrzeni, takich jak parki i skwery?

Realizacja własnych pomysłów w ramach inicjatyw lokalnych

Inicjatywa lokalna jest dobrą okazją do tego, aby rozwinąć umiejętności organizacyjne, nauczyć się, jak współpracować z innymi mieszkańcami i lokalnymi władzami, a także dowiedzieć się, jak działają samorządy. Najważniejsze jest to, że w przypadku tego typu inicjatywy sam musisz zaangażować się w projekt. I nie chodzi tylko o zgłoszenie pomysłu – musisz też wziąć udział w jego realizacji, np. jako wolontariusz, pomagając w pracach organizacyjnych lub dostarczając materiały.

Działanie uczy odpowiedzialności i sprawia, że czujesz się bardziej związany z miejscem, w którym żyjesz. Udział w inicjatywie lokalnej może pokazać, że Twoje zaangażowanie ma znaczenie dla Twojej społeczności. Dzięki podjęciu takiej aktywności możesz pomóc w stworzeniu lepszego miejsca do życia, nawiązać nowe znajomości i zdobyć doświadczenie, które z pewnością przyda Ci się w przyszłości.

Lokalne inicjatywy młodzieżowe – Twoja szansa na działanie!

W Polsce coraz większą popularnością cieszą się inicjatywy młodzieżowe podejmowane na poziomie lokalnym. Pozwalają one młodym angażować się w życie społeczne, umożliwiają rozwój osobisty i zdobywanie nowych umiejętności.

Wiele organizacji oferuje różnego rodzaju programy przeznaczone dla młodzieży, które są pomocne w kształtowaniu przyszłych liderów, wspierają kreatywne działania i promują rozwój kompetencji społecznych. Ty również możesz zmieniać świat wokół siebie!

W licznych polskich aglomeracjach działają młodzieżowe rady miast, dzięki którym młodzi ludzie mogą bezpośrednio wpływać na lokalne decyzje. Jako członek takiej rady nie tylko dowiesz się, jak działa samorząd, lecz także zorganizujesz wydarzenia dla lokalnej społeczności i pokażesz innym, że warto być aktywnym. To dla Ciebie okazja do zmiany najbliższego otoczenia na lepsze!

1. Przykład: Młodzieżowa Rada m.st. Warszawy

Działalność Młodzieżowej Rady m.st. Warszawy polega głównie na realizacji projektów edukacyjnych, promowaniu dialogu międzypokoleniowego oraz wspieraniu inicjatyw młodzieżowych w stolicy.

Strona: [LINK](#)

W każdej warszawskiej dzielnicy działa odrębna młodzieżowa rada.

Nie myśl, że młodzieżowe rady działają tylko w wielkich miastach. Są aktywne również w mniejszych miejscowościach.

2. Przykłady innych inicjatyw lokalnych

Jeśli chcesz rozwijać swoje umiejętności, ale nie wiesz od czego zacząć, masz do wyboru działalność także w fundacjach, organizacjach oraz różnego rodzaju inicjatywach. Oto przykłady niektórych z nich:

VIII. INICJATYWY LOKALNE I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Akademia Młodych Obywateli

- **Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości.** Wspiera młodzież z mniejszych miejscowości, oferując różnego rodzaju stypendia i programy rozwojowe. Inicjatywy lokalne fundacji, takie jak Program Stypendialny dla Studentów z Małych Miast i Wsi, pomagają młodym ludziom w uzyskaniu dostępu do edukacji oraz rozwijaniu kompetencji przedsiębiorczych.

Strona: [LINK](#)

- **Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP).** Harcerstwo to jedna z największych i najstarszych organizacji młodzieżowych w Polsce, działająca zarówno na poziomie ogólnopolskim, jak również lokalnym. ZHP organizuje obozy, szkolenia i akcje społeczne, które uczą młodych odpowiedzialności, współpracy i samodzielności. Brzmi jak przygoda, prawda?

Strona: [LINK](#)

- **Kluby Aktywności Młodzieżowej (KAM).** To inicjatywy lokalne angażujące młodych ludzi w różnego rodzaju przedsięwzięcia społeczne i edukacyjne. Często KAM działają przy domach kultury, bibliotekach i ośrodkach młodzieżowych, oferując przestrzeń do realizacji projektów, organizacji spotkań i rozwijania umiejętności społecznych.

Strona: Polecamy wyszukiwanie stron internetowych i (lub) śledzenie mediów społecznościowych KAM w Twojej miejscowości. Z pewnością przyczyni się to do wartościowego i ciekawego spędzenia czasu!

- **Młodzi w Akcji.** To program Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO), który pomaga młodym w realizacji pomysłów na projekty społeczne. W jego ramach można zdobyć kompetencje organizacyjne i komunikacyjne oraz promować aktywność obywatelską.

Strona: [LINK](#)

Organizacje pozarządowe – świat pełen możliwości!

Organizacje pozarządowe (NGO) to idealna przestrzeń dla tych, którzy chcą zrobić coś dobrego. Jest wiele możliwości: od wolontariatu po projekty międzynarodowe. Chcesz dokonać czegoś wielkiego? Sprawdź poniższe propozycje.

1. Wolontariat. W jego ramach możesz się zaangażować w pomoc innym, a przy okazji nabyć umiejętności i zdolności, które przydadzą się wszędzie, tj. odpowiedzialności, pracy w zespole i empatii. Przykłady wolontariatu:

- Fundacja Szlachetna Paczka. Brzmi znajomo? Ta fundacja nie tylko organizuje słynną akcję świąteczną, lecz także oferuje możliwość podjęcia działalności w wolontariacie przez cały rok. Możesz pomóc potrzebującym rodzinom zmienić ich życie na lepsze!

Sprawdź [LINK](#)

- Caritas Polska – wolontariat nie tylko w Polsce! Jeśli chcesz pomagać – lokalnie albo za granicą, Caritas Polska to dla Ciebie najlepszy wybór.

Sprawdź [LINK](#)

2. Projekty międzynarodowe. Jeśli myślisz o pracy za granicą, niżej wymienione propozycje otworzą przed Tobą świat pełen możliwości.

- Europejski Korpus Solidarności – jest to program, dzięki któremu możesz podróżować oraz pracować w różnych krajach UE, rozwijać swoje umiejętności, poznawać inne kultury i być częścią społeczności zmieniającej świat na lepsze! Więcej o EKS pisaliśmy w [części III](#).
- AIESEC Polska – to międzynarodowa organizacja, oferująca staże i projekty wolontriackie na całym świecie. Jeśli marzysz o karierze międzynarodowej, AIESEC pomoże Ci w rozwoju i zbudowaniu sieci kontaktów!

Sprawdź [LINK](#)

VIII. INICJATYWY LOKALNE I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Akademia Młodych Obywateli

Potrzebujesz więcej inspiracji? Świetnie! Poniżej przedstawiamy inne struktury, w których możesz podjąć działalność

- **Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE)** – wspiera edukację młodzieży oraz jej zaangażowanie w programy europejskie, takie jak Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności, oraz w inicjatywy międzynarodowe.

Sprawdź [LINK](#)

- **Fundacja im. Stefana Batorego** – aktywnie działa na rzecz promowania demokracji, jak również angażowania młodzieży w procesy obywatelskie; wspiera inicjatywy związane z prawami człowieka

Sprawdź [LINK](#)

- **Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO)** – realizuje projekty edukacyjne przeznaczone dla młodzieży; kładzie nacisk na aktywność obywatelską, promowanie demokracji, prawa człowieka i zrównoważony rozwój.

Sprawdź [LINK](#)

- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (FDDS)** – skupia się głównie na ochronie praw dzieci, ale oferuje także programy przeznaczone dla młodzieży, promujące zaangażowanie obywatelskie i zdrowy rozwój społeczny.

Sprawdź [LINK](#)

- **Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży (PFDiM)** – realizuje projekty dotyczące rozwoju młodzieży, wspiera edukację i zaangażowanie społeczne młodych, oferując programy grantowe i inicjatywy lokalne.

Sprawdź [LINK](#)

- **Fundacja Schumana** – działa na rzecz edukacji młodzieży w kontekście umacniania integracji europejskiej. Oferuje projekty i programy edukacyjne promujące wartości demokratyczne i aktywność obywatelską.

Sprawdź [LINK](#)

- **Our Future Foundation (OFF)** – fundacja wspierająca rozwój młodych ludzi, szczególnie pochodzących ze środowisk mniej uprzywilejowanych. Oferuje pomoc w edukacji, mentoring oraz stypendia. Promuje ideę aktywności obywatelskiej.

Sprawdź [LINK](#)

Portal ngo.pl – Twoje okno na świat organizacji pozarządowych!

Szukasz dodatkowej wiedzy, żeby zacząć działać? Portal ngo.pl to miejsce, w którym znajdziesz wszystko. Dowiesz się, jak dołączyć do różnych inicjatyw, a także zdobędziesz informacje na temat organizacji pozarządowych działających w Twojej okolicy i narzędzi umożliwiających działanie. Warto śledzić, co dzieje się w świecie NGO – nigdy nie wiesz, jaka okazja na Ciebie czeka!

Dlaczego warto korzystać z portalu ngo.pl?

Portal ngo.pl to największa baza organizacji pozarządowych w Polsce. Dzięki niemu:

- poznasz inicjatywy organizowane w Twoim mieście i regionie;
- znajdziesz informacje o wolontariacie, projektach i fundacjach, które Cię inspirują;
- będziesz miał dostęp do porad i wsparcia w zakresie angażowania się w życie społeczne.

Sprawdź [LINK](#)

IX. PROGRAMY WYMIANY KULTURALNEJ I EDUKACYJNEJ POZA EUROPEJĄ

Akademia Młodych Obywateli

W dzisiejszym, coraz bardziej zglobalizowanym świecie młodzi ludzie mogą poszerzać swoje horyzonty, uczestnicząc w programach wymiany kulturalnej i edukacyjnej poza Europą. Wyjazd do kraju leżącego na innym kontynencie może być fascynującą przygodą, umożliwiającą nie tylko zwiedzenie nowych miejsc, lecz także pogłębienie wiedzy na temat innych kultur, poznanie innych języków i sposobów życia. Dowiedz się, czym są takie programy, kto je organizuje i dlaczego warto wziąć w nich udział.

Programy wymiany kulturalnej i edukacyjnej to inicjatywy, które umożliwiają uczniom, studentom oraz młodym profesjonalistom zdobywanie cennych doświadczeń za granicą. Organizowane są przez różne podmioty – od instytucji rządowych po fundacje międzynarodowe, uniwersytety i organizacje pozarządowe. Źródła finansowania tych programów są zróżnicowane: obejmują fundusze państwowe, granty międzynarodowe, wsparcie firm prywatnych oraz środki organizacji non profit. Dzięki temu uczestnicy mogą korzystać z programów bez ponoszenia wysokich kosztów, a w niektórych przypadkach nawet otrzymać stypendia pokrywające wydatki na podróż, naukę i zakwaterowanie.

Najpopularniejsze programy wymiany poza Europą

Jeśli myślisz o wyjeździe poza Europę, warto, abyś się zapoznał z kilkoma znanymi programami, które oferują niezapomniane doświadczenia.

1. Program Fulbrighta

To jeden z najstarszych i najbardziej renomowanych programów. Umożliwia studentom, naukowcom i specjalistom studiowanie i prowadzenie badań w Stanach Zjednoczonych. Program jest kierowany nie tylko do studentów. Obejmuje różne grupy uczestników, w tym:

- studentów. Umożliwia im studiowanie na poziomie magisterskim i doktoranckim oraz prowadzenie badań;
- młodych liderów i artystów. Umożliwia tej grupie rozwijanie umiejętności oraz projektów w środowisku międzynarodowym;

IX. PROGRAMY WYMIANY KULTURALNEJ I EDUKACYJNEJ POZA EUROPEJ

Akademia Młodych Obywateli

- naukowców i badaczy. O stypendia na tego typu działalność edukacyjną mogą aplikować osoby prowadzące badania naukowe;
- nauczycieli. Program oferuje nauczycielom możliwość prowadzenia zajęć w Stanach Zjednoczonych

Sprawdź [LINK](#)

2. AFS Intercultural Programs

To międzynarodowa organizacja non profit, oferująca wymiany uczniów szkół średnich i programy wolontariackie. Kładzie nacisk na naukę międzykulturową i budowanie relacji międzynarodowych.

Programy wymiany:

- wymiana uczniów. AFS umożliwia wzięcie udziału w programach uczniom szkół średnich. Dzięki nim młodzież może czasowo odbyć naukę w szkołach zagranicznych i zamieszkiwać u rodzin goszczących. Tego typu programy trwają zazwyczaj od kilku miesięcy do roku;
- programy wolontariackie. AFS angażuje młodych w różnorodne projekty wolontariackie, zarówno lokalne, jak i międzynarodowe. Uczestnicy mogą pracować w organizacjach non profit, zajmujących się pomocą społeczną, edukacją i ochroną środowiska.

Sprawdź [LINK](#)

3. FLEX (Future Leaders Exchange Program)

FLEX to program stypendialny dla uczniów z Europy Wschodniej i Azji Centralnej, umożliwiający spędzenie roku szkolnego w USA. Rokrocznie dla uczestników z Europy i Bliskiego Wschodu dostępnych jest tysiąc miejsc. Program pokrywa koszty podróży do rodzin goszczących, opłaty związane z nauką w liceum oraz koszty żywienia na miejscu.

IX. PROGRAMY WYMIANY KULTURALNEJ I EDUKACYJNEJ POZA EUROPEJ

Proces rekrutacji obejmuje trzy etapy:

1. Zgłoszenie. Uczniowie muszą wypełnić formularz aplikacyjny i dostarczyć wymagane dokumenty.
2. Przesłanie eseju. Każdy kandydat jest zobowiązany do napisania na określony temat eseju, który jest oceniany przez komisję rekrutacyjną. Esej jest ważnym elementem oceny potencjału kandydata.
3. Wywiad. Wybrane osoby są zapraszane na rozmowę kwalifikacyjną, która pozwala lepiej poznać ich motywację do wyjazdu i umiejętności interpersonalne.

Sprawdź [LINK](#)

4. YFU (Youth For Understanding)

Jedna z największych organizacji międzynarodowych oferujących wymiany młodzieżowe na całym świecie.

YFU proponuje różnego rodzaju programy wymiany dla uczniów szkół średnich, m.in.:

- wymiany długoterminowe. Uczniowie spędzają od roku do dwóch lat w kraju goszczącym, ucząc się języka, poznając kulturę i uczestnicząc w życiu rodzin, u których zamieszkują;
- wymiany krótkoterminowe. Programy te trwają od kilku tygodni do kilku miesięcy, co sprawia, że młodzi ludzie w dość krótkim czasie intensywnie nabywają doświadczenie międzykulturowe;
- programy letnie. Oferują m.in. kursy językowe, obozy i programy wolontariackie.

Sprawdź [LINK](#)

5. Work and Travel USA

Program jest skierowany do studentów i łączy pracę wakacyjną z podróżami po Stanach Zjednoczonych. Jego uczestnicy nie tylko zdobywają doświadczenie zawodowe, lecz także doskonałą umiejętność językowe, co jest dodatkowym atutem na rynku pracy.

IX. PROGRAMY WYMIANY KULTURALNEJ I EDUKACYJNEJ POZA EUROPEJ

Akademia Młodych Obywateli

Główne cele programu:

- zdobycie doświadczenia zawodowego. Uczestnicy mogą pracować w różnych branżach. Doświadczenie zdobyte w amerykańskich firmach jest wysoko cenione na rynku pracy;
- doskonalenie umiejętności językowych. Życie i praca w środowisku anglojęzycznym sprzyjają zwiększeniu kompetencji językowych, co może przynieść wymierne korzyści podczas przyszłej kariery;
- poznawanie kultury. Program umożliwia poznanie amerykańskiej kultury, jak również kontakt z ludźmi pochodzącymi z różnych zakątków świata, co sprzyja nawiązywaniu międzynarodowych przyjaźni.

Warunki uczestnictwa:

- posiadanie statusu studenta. Program jest skierowany do studentów uczelni wyższych, którzy są pełnoletni i mają aktywny status studencki;
- zgoda uczelni. Uczestnicy muszą uzyskać zgodę swojej uczelni na udział w programie;
- posiadanie dokumentów wizowych. Program wymaga uzyskania wizy J-1, która umożliwia legalną pracę i podróżowanie w USA.

Sprawdź [LINK](#)

Koszty

Koszty programów wymiany młodzieży mogą się znacznie różnić w zależności od organizacji oferującej dany program, rodzaju programu, miejsca jego realizacji oraz długości jego trwania. Poniżej przedstawiono najważniejsze elementy wpływające na ponoszone opłaty.

1. Opłata za udział w programie

Za uczestnictwo w programie wymiany większość organizacji pobiera opłatę, która może obejmować:

- koszty administracyjne
- szkolenia organizowane przed wyjazdem
- ubezpieczenie zdrowotne
- wsparcie podczas pobytu za granicą.

2. Koszty podróży

Zwykle uczestnicy programu są zobowiązani do pokrycia kosztów podróży do kraju docelowego. Ceny biletów lotniczych mogą się różnić w zależności od miejsca, do którego udaje się uczestnik.

3. Koszty zakwaterowania

Niektóre programy wymiany młodzieży, jak np. Work and Travel, często obejmują pokrycie kosztów zakwaterowania. W innych przypadkach opłaty te są ponoszone przez uczestników. W ramach wymiany uczniowskiej zakwaterowanie jest zazwyczaj zapewniane przez rodziny goszczące.

4. Koszty wyżywienia

W zależności od oferty koszty wyżywienia mogą być zróżnicowane. Wiele programów zapewnia wyżywienie w ramach opłat uiszczanych przez uczestników, ale uczestnicy mogą również samodzielnie przyrządzać posiłki lub stołować się indywidualnie, co wiąże się z dodatkowymi wydatkami.

5. Koszty wizy i ubezpieczenia

Przeważnie osoby biorące udział w programach same muszą opłacić uzyskanie wizy. Ponadto często wymagane jest wykupienie ubezpieczenia zdrowotnego, co stanowi dodatkowy koszt.

Znaczenie programów wymiany dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego

Programy wymiany kulturalnej i edukacyjnej są niezwykle wartościowe dla rozwoju młodych ludzi. Dzięki nim można nabyć nowe umiejętności, wyjątkowo cenne na dzisiejszym rynku pracy, np. kompetencje językowe, zawodowe czy interdyscyplinarne. Ale to nie wszystko. Udział w takich programach to także doskonała okazja, aby nawiązać międzynarodowe kontakty, poznać inne kultury i zwiększyć umiejętność współpracy z ludźmi pochodzącymi z różnych zakątków świata. Zdaniem Roberta Putnama najważniejszy dla funkcjonowania demokratycznych społeczeństw jest właśnie kapitał społeczny, czyli więzi międzyludzkie i zaufanie.

Udział w programach wymiany to możliwość zarówno zdobycia wiedzy i doświadczeń zawodowych, jak i:

- nauki nowych języków i poznania innych kultur. Każdy dzień spędzony w obcym kraju to lekcja zrozumienia i akceptacji różnorodności;
- rozwoju osobistego. Podróże uczą samodzielności, odpowiedzialności i otwartości na nowe wyzwania;
- zwiększenia szans na rynku pracy. Pracodawcy cenią osoby, które mają doświadczenie międzynarodowe, ponieważ świadczy ono o ich umiejętności pracy w różnorodnym środowisku i elastyczności.

HISTORIE SUKCESÓW

Danuta Hübner to jedna z najbardziej wpływowych postaci w polskiej polityce. Odegrała jedną z najważniejszych ról w rozwoju gospodarczym Polski i integracji naszego kraju z organizacjami międzynarodowymi. Była m.in. główną negocjatorką przystąpienia Polski do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz pełniła funkcję ministra ds. europejskich i komisarza Unii Europejskiej ds. handlu i polityki regionalnej. Od 2009 roku zasiada w Parlamencie Europejskim, gdzie nadal reprezentuje Polskę na arenie międzynarodowej. W latach 1987–1989 była stypendystką Programu Fulbrighta. Wspomina, że ten okres otworzył przed nią nowe możliwości:

„Dzięki Fulbrightowi zdałam sobie sprawę, że możemy w Europie tworzyć rozwiązania, korzystając z amerykańskich doświadczeń. Jako absolwentce tego programu prawdopodobnie łatwiej było mi zrozumieć wartość dodaną, jaka płynie z relacji z USA, niż innym osobom, które w Stanach nigdy nie były”.

„Pamiętam jedną z ekonomicznych konferencji na Hawajach, na której były prowadzone fascynujące dyskusje na temat tego, co się dzieje w Europie Wschodniej i dokąd zmierza świat. Możliwość słuchania odkrywczych pomysłów czy też teorii, które z opóźnieniem pojawiały się w Europie, była bardzo wartościowa. A do tego kontakt z niezwykłymi ludźmi” – opowiedziała podczas rozmowy z Joanną Sochą, absolwentką Fulbright Graduate Student Award*.

IX. PROGRAMY WYMIANY KULTURALNEJ I EDUKACYJNEJ POZA EUROPEM

Akademia Młodych Obywateli

Danuta Hübner brała udział w licznych konferencjach na temat przywództwa kobiet i zapewnia, że dzięki nim pogłębiła swoją wrażliwość na kwestie równości płci i udziału kobiet w życiu publicznym. Obecnie zasiada w wielu komitetach i radach, w tym w radzie doradców (Advisory Board) przy Women Economic Forum.

*J. Socha, „Pobyt w USA uświadomił mi, że instytucje amerykańskie mogą być ważnym współaktorem w tworzeniu rzeczywistości europejskiej” – wywiad z Danutą Hübner, Program Fulbrighta, 24 lutego 2021, dostęp: <https://fulbright.edu.pl/75-lat-programu-fulbrighta-danuta-hubner/>

Jak znaleźć odpowiedni program?

Jeśli chciałbyś wziąć udział w programie wymiany, zacznij od przeszukania stron internetowych ambasad i organizacji międzynarodowych, takich jak AFS, YFU, Fulbright Poland, a także zdobądź potrzebne informacje w swojej szkole lub na swojej uczelni, które często współpracują z instytucjami oferującymi wymiany. Możliwości jest wiele, wystarczy tylko zrobić pierwszy krok!

Informacji na temat programów możesz szukać także w następujących źródłach online:

- [FULBRIGHT strategia EN.pdf – Dysk Google](#)
- [Fulbright Poland Brandbook EN.pdf – Dysk Google](#)
- [AFS POL NOW – Wrzesień 2024 \(mailerlite.io\)](#)
- [Flyer A5 \(105 × 148 mm – smaller \(squarespace.com\)\)](#)

Platformy wspierające rozwój młodych obywateli to podstawowe narzędzia internetowe, które umożliwiają zdobywanie wiedzy na temat możliwości edukacyjnych, zawodowych, wolontariatu i mobilności międzynarodowej. Ich celem jest wspomaganie młodzieży w rozwoju osobistym i zawodowym poprzez oferowanie dostępu do programów, szkoleń i projektów.

Przewodnik po najważniejszych źródłach informacji

Poniżej kilka najważniejszych źródeł informacji, które mogą być pomocne w dążeniu do samorozwoju i zaangażowania społecznego.

1. Eurodesk – platforma dla młodzieży

Jednym z najważniejszych europejskich źródeł informacji dla osób młodych jest Eurodesk. To europejska sieć informacyjna dostarczająca wiadomości o możliwościach edukacyjnych, zawodowych, wolontariacie i mobilności międzynarodowej, skierowana do osób w wieku od 13 do 30 lat. Oferuje zasoby w postaci baz danych: programów, konkursów, szkoleń, praktyk oraz wyjazdów zagranicznych. Dzięki temu młodzi ludzie mogą znaleźć odpowiednie dla siebie propozycje, pomocne w rozwoju kompetencji w środowisku międzynarodowym.

Jak korzystać z platformy Eurodesk?

1. Wejdź na stronę Eurodesk: [LINK](#)
2. Skorzystaj z wyszukiwarki i znajdź oferty dostosowane do Twoich zainteresowań.
3. Zarejestruj się na portalu, aby otrzymywać spersonalizowane powiadomienia o dostępnych ofertach.

2. Europejski Portal Młodzieżowy

Europejski Portal Młodzieżowy to platforma informacyjna łącząca młodzież z całej Europy, umożliwiająca młodym dostęp do wielu programów rozwojowych. To także źródło wiedzy o prawach osób młodych, możliwościach pracy i działalności w wolontariacie, a także projektach europejskich, takich jak Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności.

Jak korzystać z Europejskiego Portalu Młodzieżowego?

1. Wejdź na stronę Europejskiego Portalu Młodzieżowego: [LINK](#)
2. Znajdź sekcje dotyczące interesujących Cię tematów, takich jak studia, praca, działalność w wolontariacie czy uczestnictwo w projektach.
3. Sprawdź aktualne oferty oraz konkursy, które mogą wesprzeć Twój rozwój zawodowy lub społeczny.

3. Youthpass – dokumentowanie kompetencji

Youthpass to narzędzie pozwalające młodym na dokumentowanie swojego doświadczenia, zdobytego podczas udziału w projektach młodzieżowych, takich jak np. Erasmus+. Po zakończeniu kursu, projektu, wymiany lub innych form aktywności w ramach Erasmus+ otrzymasz certyfikat Youthpass, poświadczający zdobycie umiejętności i kompetencji, które z pewnością okażą się cenne w dalszym rozwoju zawodowym. Dokument służy do potwierdzenia efektów uczenia się w ramach zrealizowanych projektów i uznaje zarówno naukę formalną, jak i nieformalną.

Jak korzystać z Youthpass?

1. Odwiedź stronę Youthpass: [LINK](#)
2. Utwórz swój profil i opisz zdobyte doświadczenia.
3. Uzyskaj certyfikat, który będzie przydatny w dalszej karierze.

4. Europejski Korpus Solidarności

Europejski Korpus Solidarności to program pozwalający młodym ludziom na wzięcie udziału w projektach społecznych organizowanych na terenie Europy, które wspierają lokalne społeczności. Uczestnictwo w tego typu przedsięwzięciach pomaga w zdobyciu cennych doświadczeń zawodowych i rozwinięciu kompetencji miękkich.

Jak korzystać z programu EKS?

1. Zarejestruj się na stronie Europejskiego Korpusu Solidarności: [LINK](#)
2. Znajdź projekt, który odpowiada Twoim zainteresowaniom i zapisz się na wolontariat lub program stażowy.
3. Po zakończeniu projektu uzyskaj certyfikat potwierdzający nabyte kompetencje.

Więcej o EKS, pisaliśmy w części III.

5. Portal EURES – europejski rynek pracy

EURES to europejski portal mobilności zawodowej, wspierający młodzież w znalezieniu pracy, stażu lub praktyk na terenie krajów UE i EFTA. Oprócz propozycji dotyczących zatrudnienia EURES oferuje poradnictwo zawodowe oraz pomoc w kwestiach formalnych związanych z mobilnością zawodową. To idealne narzędzie dla osób poszukujących możliwości zdobycia międzynarodowego doświadczenia zawodowego.

Jak korzystać z portalu EURES?

1. Odwiedź stronę EURES: [LINK](#)
2. Przejrzyj oferty pracy, staży oraz praktyk, dostępnych w różnych krajach.
3. Skontaktuj się z doradcą EURES, aby uzyskać pomoc w sporządzeniu CV, przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej czy załatwianiu formalności związanych z wyjazdem za granicę.

Istnieje wiele programów, które mogą Cię zainteresować, jak również okazać się przydatne zarówno w Twojej przyszłej karierze, jak i w życiu prywatnym. Wystarczy tylko przeglądać odpowiednie portale i strony internetowe, aby nie przegapić żadnego ciekawego wydarzenia. Regularne śledzenie tych platform pozwoli Ci skorzystać z najlepszych ofert, które mogą wpłynąć na rozwój Twoich umiejętności i poszerzenie wiedzy.

Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO) to pierwsza w historii Polski, najważniejsza agencja rządowa odpowiedzialna za wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, działalności pożytku publicznego i wolontariatu. Instytut odgrywa ważną rolę w kształtowaniu aktywności obywatelskiej i wspomaganie organizacji pozarządowych, będących fundamentem życia społecznego. NIW-CRSO zarządza programami wspierającymi rozwój społeczeństwa obywatelskiego przygotowywanymi przez Komitet do spraw Pożytku Publicznego, których celem jest budowa mocnych podstaw tego typu społeczeństwa w Polsce.

Najważniejsze programy NIW-CRSO z perspektywy młodego człowieka to:

- **Fundusz Młodzieżowy (2022–2033).** Program ma na celu aktywizację młodzieży i wspieranie inicjatyw, które angażują młodych do udziału w życiu publicznym, umożliwiając im wpływanie na decyzje dotyczące ich społeczności. Obejmuje rady i organizacje młodzieżowe, a także samorządy uczniowskie.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

- **Rządowy Program Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych (ROHiS).** Wspiera organizacje harcerskie, odgrywające istotną rolę w wychowywaniu młodzieży oraz rozwijaniu umiejętności przywódczych i obywatelskich. Pomaga młodym w zdobywaniu doświadczeń i angażowaniu się w różnego rodzaju projekty.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

- **Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (NOWEFIO).** Promuje działalność społeczną, co może być korzystne dla młodych obywateli, którzy chcą realizować swoje pomysły na lokalne inicjatywy. Wspiera mikroinicjatywy angażujące młodzież w aktywność społeczną.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

- **Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich.** To pierwszy program, który bezpośrednio wspiera rozwój polskich organizacji obywatelskich. Chociaż jego głównym celem jest wzmacnianie tych organizacji, to wpływa on także na usprawnienie dostępności różnych inicjatyw dla młodych, co przyczynia się do rozwoju osobistego i zawodowego młodzieży.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

- **Korpus Solidarności (2018–2030).** Program wspiera rozwój wolontariatu. Jest to istotne dla młodych ludzi pragnących zaangażować się w działania na rzecz swojej społeczności. Umożliwia też zdobywanie cennych doświadczeń i umiejętności.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

- **Program Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020–2030.** Program jest ukierunkowany na rozwój edukacji ustawicznej w gminach wiejskich. Może się przyczynić się do poprawy dostępu młodych ludzi do kształcenia i rozwoju osobistego.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

- **Rządowy Program Wspierania Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030.** Promuje zrozumienie międzykulturowe i solidarność, co ma duże znaczenie w kontekście współczesnego świata. Umożliwia młodym uczestniczenie w międzynarodowych projektach i wymianach kulturowych.

Sprawdź więcej informacji: [LINK](#)

Celem niniejszej publikacji jest nie tylko przedstawienie możliwości rozwoju obywatelskiego młodych ludzi, lecz także – a nawet przede wszystkim – zainspirowanie ich do działania. Na podstawie wybranych przykładów wskazano, że istnieje wiele ofert skierowanych do młodych, które umożliwiają podejmowanie różnego rodzaju aktywności. Każdy może być twórcą pozytywnych zmian zarówno na poziomie lokalnym czy regionalnym, jak i ogólnokrajowym.

Charakteryzując możliwości zaangażowania i prezentując dostępne narzędzia (materialne i niematerialne), chcieliśmy przekazać młodym ludziom wiedzę i pobudzić ich motywację, niezbędne do podejmowania świadomych decyzji. Młodzież angażująca się w działania społeczne, edukacyjne czy polityczne wspiera budowę silnych i demokratycznych wspólnot, opartych na takich wartościach, jak solidarność, tolerancja i umiejętność prowadzenia dialogu.

Rozwój obywatelski to dla młodych szansa, ale także konieczność w obliczu wyzwań współczesnego świata. Nie kończy się on jednak na formalnej edukacji. To proces, który trwa nieprzerwanie.

Autorzy tego opracowania dostrzegają potrzebę wzajemnego wspierania się w grupach rówieśniczych. Pomagając sobie w rozwijaniu kompetencji społecznych, politycznych i obywatelskich, kładziemy fundamenty pod budowę społeczeństwa, w którym najważniejszą rolę będą odgrywać młodzi liderzy. Chcemy, aby nasze działania, w które wpisuje się również ta publikacja, były inwestycją w przyszłość, zaowocowały silniejszym, bardziej dojrzałym i odpowiedzialnym społeczeństwem, gotowym sprostać każdemu wyzwaniu.

Wydając ten swojego rodzaju informator, pragniemy zainspirować młodych obywateli do działania i jednocześnie wesprzeć ich w budowaniu lepszego świata. Dążymy do wzmocnienia kapitału społecznego, aby także młodzież mogła mieć wpływ na kształtowanie rzeczywistości, zależnej od zaangażowania, świadomości i odpowiedzialności każdego z nas.

Akty prawne i polecane źródła online

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1038).

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 1998 r. nr 91 poz. 578 – tekst jednolity).

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 1998 r. nr 91 poz. 576 – tekst jednolity).

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 stycznia 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107);

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o samorządzie województwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 566);

[AFS POL NOW – Wrzesień 2024 \(mailerlite.io\)](https://www.mailerlite.io)

[Flyer A5 \(105 x 148 mm - smaller \(squarespace.com\)\)](https://www.squarespace.com)

[Fulbright Poland Brandbook EN.pdf - Dysk Google](#)

[FULBRIGHT strategia EN.pdf - Dysk Google](#)

<http://eregion.wzp.pl/obszary/spoleczenstwo-obywatelskie>

<https://2018-2020.eks.org.pl/praca-staze-zawodowe-mlodziez/>

<https://aiesec.pl/>

<https://caritas.pl/>

<https://ceo.org.pl/>

<https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/about-the-creative-europe-programme>

<https://discoverflex.org/>

<https://dzialam.um.warszawa.pl/mlodziejowa-rada-m-st-warszawy>

<https://ec.europa.eu/eures/public/homepage>

<https://eks.org.pl/mlodziez/projekty-solidarnosci>

<https://eks.org.pl/mlodziez/wolontariat>

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/opportunities/opportunities-for-individuals/students/traineeships-abroad-for-students>

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/opportunities/opportunities-for-individuals/youth-exchanges>
<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/programme-guide/erasmus-programme-guide/introduction>
<https://erasmusplus.org.pl/>
<https://eu-careers.europa.eu/pl/job-opportunities/traineeships>
<https://eu-careers.europa.eu/pl/traineeships-members-european-parliament-meps>
https://europa.eu/youth/home_pl
https://europa.eu/youth/solidarity_pl
<https://europass.europa.eu/pl/create-europass-cv>
<https://fdds.pl/>
<https://mlodziwakcji.ceo.org.pl/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/fundusz-mlodziezowy/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/korpus-solidarnosci/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/mds/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/nowefio/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/program-wsparcia-harcerstwa/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/proo/>
<https://niw.gov.pl/nasze-programy/uniwersytety-ludowe/>
<https://off.org.pl/>
[https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D078F95C77DDAE25C1257F400041BD2D?
OpenDocument](https://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D078F95C77DDAE25C1257F400041BD2D?OpenDocument)
<https://schumanvolunteers.pl/en/>
<https://spis.ngo.pl/>
<https://www.afs.org/>
<https://www.batory.org.pl/>
https://www.eacea.ec.europa.eu/index_en
<https://www.eca.europa.eu/pl/traineeships>
<https://www.eurodesk.eu/>
<https://www.eurodesk.pl/granty/platne-staze-w-trybunale-sprawiedliwosci-ue>
<https://www.eurodesk.pl/granty/staze-w-komitecie-ekonomiczno-spolesnym>
[https://www.eurodesk.pl/storage/publication/202004/xtGui98723rV3q6Ws1XruRf34wqPZIa128
BXJJJ4.pdf](https://www.eurodesk.pl/storage/publication/202004/xtGui98723rV3q6Ws1XruRf34wqPZIa128BXJJJ4.pdf)

<https://www.eurodesk.pl/storage/publication/202202/AsPAY28wEBC6VCVWUy9dULDtiJqxPxSie7YJIblo.pdf>

<https://www.eurodesk.pl/storage/publication/202301/AWoZrNI3byllft9yGgUkkTEzl1hQTEAQkmGtyI2W.pdf>

<https://www.eurodesk.pl/storage/publication/202401/7WYb4hIt6CxrRQpwwTv08xQ0KLxVS VQb3SGoNFu.pdf>

<https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/files/work-with-us/traineeships/home-page/pl-frequently-asked-questions.pdf>

<https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/pl/work-with-us/traineeships>

<https://www.facebook.com/groups/erasmusplusyouthexchanges>

<https://www.facebook.com/groups/erasmusprojects>

<https://www.frse.org.pl/>

https://www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2021/02/18/xuom89/staze-i-praktyki-w-instytucjach1.pdf

<https://www.fulbrightonline.org/>

<https://www.fundacjaefp.pl/pl/>

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-europejskie-dla-mlodych/>

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/wyszukiwarka/osoba-fizyczna/#/3756=Osoba%20fizyczna>

<https://www.gov.pl/web/dyplomacja/staze-w-ue>

<https://www.pcyf.org.pl/>

<https://www.polites.org.pl/>

<https://www.salto-youth.net/>

<https://www.schuman.pl/>

<https://www.szlachetnapaczka.pl/>

<https://www.workandtravelgroup.com/us/program/work-and-travel-usa/>

<https://www.yfu.org/>

<https://www.youthpass.eu/pl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=POf0VzZYgD0>

<https://www.youtube.com/watch?v=YeYnMY9H-qE>

https://youth.europa.eu/go-abroad/traineeships/are-you-next-trainee-european-commission_pl

https://youth.europa.eu/go-abroad/traineeships/traineeships-committee-regions_pl

<https://zhp.pl/>

Akademia Młodych Obywateli

Kompendium wiedzy skierowane do młodych ludzi, którzy chcą odkrywać świat i rozwijać swoje pasje.

Znajdziesz w nim informacje o programach, takich jak Erasmus+, DiscoverEU czy Europejski Korpus Solidarności, a także o lokalnych projektach i możliwościach działania w organizacjach pozarządowych.

To przewodnik pełen praktycznych wskazówek, inspirujących historii i narzędzi, które pomogą Ci postawić pierwsze kroki na drodze do realizacji planów. Dzięki niemu dowiesz się, jak wykorzystać dostępne szanse i otworzyć nowe drzwi do swojej przyszłości.

